TİP haberleri

SİYASİ DERGİ

Her ayın 1'inde ve 16'sında yayınlanır.

*

Türkiye İşçi Partisi Propaganda ve Basın Bürosu adına Sahibi ve Sorumlu Müdürü : Yahya KANBOLAT

Adres : Mithatpaşa Cad. 63/1 Yenişehir — ANKARA

*

Dizgi ve Baskı : SER Basımevi Yenişehir — ANKARA

●

24 sayı için yıllığı : 15.— TL.
Dış ülkeler için : 50.— TL.

Sayı :
27 - 28
1-16 ŞUBAT 1969
Fiatı 150 Kuruş
YIL : 2 CİLT : 2

Baskı Tarihi : 10 Nisan 1969

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, Türkiye İşçi Partisin'n kuruluşunun 9. yıldönümü münasebetiyle 13 Şubat 1969'da Parti teşkilâtına aşağıdaki mesajı göndermiştir :

SEVGİLİ KARDEŞLERİM

Bugün Türkiye İşçi Partisi sekiz yılını doldurdu. Bir partinin hayatında çok kısa zaman... Hele Türkiye'nin şartlarında... Güçlü Amerika'ya ve onun içerdeki ortaklarına karşı çıkan bir sosyalist parti için çok kısa bir zaman... Hele yüzyıllarca türlü yalanlar ve türlü tehditlerle sindirilmiş; sömürülüşü, horlanışı, tabiî bir şeymiş gibi alışkanlık haline getirilmiş emekçi halkımıza, sosyalizmi anlatan bir parti için, çok, pek çok kısa bir zaman... Böyle şartlarda dövüşü ancak çok inançlı, çok yürekli ve birbirine sımsıkı bağlı insanlar yürütebilir.

Partimizin kurucusu sendikacı işçi kardeşlerimiz, yani emekçi sınıfların ilk uyanmış temsilcileri, bu hasletleri nefislerinde taşıdıkları içindir ki, 1961 yılından bu yana Partimize dışardan - içerden yöneltilmiş her saldırıyı göğüsliyebilmişlerdir. Kafa emekçileriyle ittifak etme yollarını bulup gerçekleştiren de gene onlar olmuştur.

Böylece o güne kadar aydınlarca temsil edilmiş bir kadro hareketi olmaktan ileri gidemiyen sosyalizm, o günden sonra emekçi sınıflara mal olmaya başlamıştır. Bu başarılar işçi sınıfımızın, emekçi sınıflarımızın potansiyel gücünün harekete geçirilmiş olmasiyle sağlanmıştır.

SEKİZ yıl kısa bir zamandır dedim. Yapacaklarımıza göre kısadır : Amerikan emperyalizmini yurdumuzdan atmak için kısadır; iktidara gelmek için kısadır; sosyalizmi kurmak için kısadır. Ama yaptıklarımıza göre de kısadır. Bu kısa zamanda neler yapıldığını hatırlatmakta, yarına olan umutlarımızı daha da pekleştireceği için, büyük yarar vardır.

Parasız bir avuç insanın başlattığı hareket, yalan, iğrenç iftira ve taşlı - sopalı saldırılarla dolu bir yoldan geçerek, sekiz yılda bakınız nereye geldi :

Her köyde İşçi Partili sosyalistler var; köylüler toprak reformu istiyor; yüzyıllardır köle hayatı yaşamış köylüler...

İşçiler bu sömürü düzeninin değişmesi için haklarına fiilen sahip çıkıyorlar...

Gençler 6. Filoya meydan okuyorlar...

Ve Büyük Meclisin çatısı altında, kapitalizmin temsilcilerinin yüzlerine; «Yakında; bu sıralarda emekçi temsilciler çoğunlukta olacaktır» deniliyor. «Ne etseniz, ne yapsanız boşunadır. Bu düzeni, bu kapkaç düzenini ayakta tutamazsınız» deniliyor. «Sosyalist bir düzen kuracağız» deniliyor.

Sekiz yıl önce bunların olacağını kim tahmin edebilirdi ? Kim inanırdı ?

İŞTE bu inanılmaz şeyler, sekiz yıl gibi kısa bir zamana sığdırıldı. Daha kısa zamanlara, daha büyük işler sığdırıla sığdırıla emekçi halkımızı zafere ulaştıracağız.

Bu adaletsiz, bu haksız, bu insanı ezen kapkaç düzenine karşı, halkla elele büyük seçimlerde yeni bir hamle yapacağız.

Saflarımızı sıklaştıralım ! Yüreğiniz korkusuz, kafanız aydınlık, bağımsız, demokratik Türkiye sosyalizmine doğru ileri !

Bu mutlu günde hepinize saygılar, sevgiler...»

Bütçe Eleştirisi:

Aybar : «Sosyalist Partilerin Yasaklandığı Rejim, Faşizmdir»

12 Şubatta başlayıp 25 Şubatta sona eren 1969 malî yılı bütçesinin görüşülmesi sırasında Partimiz Meclis Grupu yoğun bir çalışma örneği vermiş ve hemen bütün bütçe fasılları üzerinde arkadaşlarımız söz alarak Partimizin görüşlerini Meclis kürsüsünden bir kez daha, en etkili şekilde duyurmuşlardır.

Dergimizin bu sayısını (iki sayı birarada) tamamen Bütçe konuşmalarına ayırmış bulunuyoruz. Buna rağmen, yer darlığı yüzünden, konuşmaları çok kısa özetler halinde verebiliyoruz. Aşağıda, Genel Başkan Mehmet Ali Aybar'ın, Bütçenin tümü üzerindeki konuşmasının özetini, öteki sayfalarda ise sözcülerimizin bütçe fasılları üzerindeki konuşmalarının özetlerini bulacaksınız.

AYBAR'IN BÜTÇE ELEŞTİRİSİ

Aybar, Bütçe eleştirisine geçmeden, ekonomik ve mali ilişkilerimizin içli - dışlı olduğu Batı dünyasının ekonomik durumundaki olumsuz gelişmeleri ele almış, bu arada sözü dış borçlarımıza getirerek şöyle demiştir :

«Binbir bağla bağlı bulunduğumuz Batı dünyasında patlak veren son bunalım karşısında ağır bir dış borç yükü altında bulunan, ticaret ve ödeme dengeleri devamlı açık veren, sanayileşmesi ters doğrultuda olan ve ihracatı bir türlü beklenen seviyeyi bulamıyan Türkiye'nin durumu endişe vericidir.»

Aybar daha sonra, 1969 Bütçesini, «Kendi mantığı içinde, Plan ve Programla karşılaştırarak» eleştirmiş, özetle şunları söylemiştir :

«Önce 1969 bütçe kanun tasarısını kendi mantığı ve kuralları içinde eleştireceğiz. 1969 Bütçesini, maliye biliminin kurallarına uygunluk ve iç tutarlılık bakımından ele alırken, onu Plan ve Programla da karşılaştıracağız. Planlı kalkınma tekniği bakımından Program - Bütçe uyarlığı olup olmadığı araştırılacaktır. Bu, konuşmamızın birinci bölümünü teşkil edecek.

Sonra Sayın Demirel hükümetinin bu son bütçesini, Anayasamızın temel hükümleri ve ilkeleriyle karşılaştırarak eleştireceğiz. Bizim gibi, hızla kalkınmak ve ilerlemek zorunda olan bir toplumda, 1961 Anayasası niteliğinde bir Anayasanın varlığı, ekonomik ve sosyal ilerlemeye hukukî zemin hazırlamıştır. Bundan dolayı 1961 Anayasası gibi halktan yana, devrimci bir Anayasa yürürlükte bulunurken, bütçelerin Anayasa ışığında değerlendirilmesine azamî dikkat sarfedilmesi gerektiğine inanmaktayız.

Bu ikinci bölüm, bütçe eleştirilerimizin ağırlık noktasını teşkil edecektir. Zira Anayasaya uygunluk açısından bütçeye bakmak, bize, AP. iktidarının icraatını, halka hizmet yönünden objektif bir kıstasla değerlendirmek imkânını verecektir.»

PLAN VE PROGRAM KARŞISINDA BÜTÇE

«Hükümetin genel bütçe tasarısı, giderleri toplam olarak 25.716 milyon; gelirleri toplam olarak 24.516 milyon olmak üzere ve 1.200 milyonluk açığın 600 milyonu istikraz, 600 milyonu da kadro tasarruflarıyla kapatılacağı ifade edilerek Karma Bütçe Komisyonununa sevkedilmiştir.

Genel ve katma konsolide bütçe tasarısının giderleri ise, 26.662 milyon, gelirleri de 25.461 milyon olarak tesbit olunmuştur.

Bütçenin kendi mantığı içinde eleştirilmesi, önce bütçenin denkliği sorununun çözülmesini gerektirir.

AP İktidarının bu son bütçesi denk midir ?

Hükümet tasarısı 1.200 milyon bir farkın bulunduğunu kabul etmekte ve bu açığın karşılığını göstermektedir. Bütçede açıklanmıyan bir açığın bulunup bulunmadığını araştırmadan önce, bu 1.200 milyonluk açığı kapatmak için başvurulacak yolun sakatlığına işaret etmek isteriz. 1.200 milyonun 600 milyonu istikrazla kapatılacaktır. Aslında bu, normal bir istikraz değildir. Yani istikraz tahvillerinin serbest piyasada alıcısı bulunmadığı için bunlar, bankalara, Sosyal Sigorta Kurumuna ve kanunen devlet tahvillerini satın almakla yükümlü olanlara devredilecektir. Bunun kötü sonuçlar doğurduğu bilinmektedir; denenmiştir. Bu yola başvurulması genel olarak kredi ve avansların hacmini daralttığından, ekonomi üzerinde olumsuz etkiler yapmaktadır.

Bu noktaya işaret ettikten sonra, 1969 Bütçesinin gerçek açığının ne olduğunu tesbite çalışalım.

BÜTÇENİN GERÇEK AÇIĞI

1969 Bütçesinin gelirlerinin abartılarak tahmin edilmiş olduğu, 1968 yılının gerçekleşen gelirleriyle ve artış oranlarıyla yapılacak bir karşılaştırma sonunda ortaya çıkmaktadır. 1969 Bütçesinde gelirler top-

lamı, Hükümetçe 25.461 milyon olarak tahmin edilmiştir. Bu rakam 1969 Programıyla 1.816 milyon bir farklılık göstermektedir. Yani Programda, Bütçeye göre 1969 geliri 1.816 milyon noksan tahmin edilmiştir. Fakat asıl önemli olan husus, aynı yanlış tahminin 1968 Bütçesinde de yapılmış olmasıdır. Hükümetçe dağıtılan 1968 yılı Ekonomik Raporuna göre, 1968 gelirlerinin 1.947 milyon eksik tahakkuk edeceği kabul edilmektedir. Demek ki, geçen yıl tahmin edilen gelir, 1.947 milyon noksanla, 19.733 milyon olarak gerçekleşmektedir. Keza 1967 ye göre, gelir artış hızı 1968 de % 7,5 tur. Hâl böyle iken Hükümet, 1969 da 25.461 milyon gelir sağlıyabileceğini tahmin etmektedir. Yani 1968 de eksik tahakkuk etmiş gelire göre, 1969 da 5.728 milyon fazla gelir elde edileceği ileri sürülmektedir. Bu, geçen yıla nazaran gelirde % 29 oranında bir artış demektir ki, her türlü makullük ölçüsünü aşmaktadır.

Ekonomimizi zor bir yıl beklemektedir. Gelirlerde % 29 oranında bir artış düşünmek, düşünebilmek için, sınırsız hayal kurabilme rahatlığı içinde olmak gerektir. Hatırlanmalıdır ki, geçen dört yılda en yüksek gelir artış oranı, 1967 de % 19,8 ile sağlanmış ve bu dört yılın ortalama artış yüzdesi 13,5 olmuştur. Geçen yıl gelir artışının % 19,8 den % 7,5'e düşmesi, şüphesiz sebepsiz değildir. Bu, Türkiyenin dar boğazlara girmesinin sonucudur. Ekonomideki genel yavaşlama, bütçe gelirlerinin düşmesine sebep olmuştur. Şartlar değişmediğine göre, bütçe gelirlerinin % 7,5'tan % 29'a fırlaması için herhangi bir sebep yoktur. Şu halde, 1969 bütçe gelirlerinin, hükümet tahminlerinin çok altında gerçekleşeceğini kabul etmek zorundayız. Bütçe açığını gerçeğe yaklaşık olarak tesbit etmek için üç ihtimâl düşünülebilir :

Birincisi, en iyimser bir tahminle, bütçe gelirlerinde dört yılın ortalaması kadar bir artış olacağı, yani % 13,5 artış kaydedilerek, 22.397 milyona ulaşılabileceğidir. Bu takdirde 1969 Bütçesinin gerçek açığını tesbit etmek için, ödeneklerle gelirler arasındaki farktan, yeni vergiler tutarını düşmek gerekmektedir :

(26.662 - 22.397 = 4.265 - 1.500 = 2.265) Yani % 13.5'lik gelir artışı ile açık 2.265 milyon olacaktır.

İkinci ihtimal — ki daha akla yakındır —, gelir artışında 1967'ye göre bir değişiklik olmıyacağı ve % 7,5 oranında bir artış sağlanacağıdır. Bu takdirde açık, 3.948 milyon olacaktır.

Üçüncü ihtimal, 1968'e göre gelir artışının % 7,5 in altında olmasıdır. Bu takdirde bütçe açığı 3.948 milyonu aşacaktır. Kesin bir rakam vermek mümkün değildir.

AÇIK NASIL KAPATILACAK?

Bu önemde bir açığın nasıl kapatılacağını Hükümetten sormak lâzımdır. Yeni vergilere, yeni zamlara başvurulacağından şüphe yoktur. AP İktidarı, kamu iktisadî teşebbüslerini zarara çalışır hale getirdiği için, bu kaynağa kurutmuştur. Hükümetin, bütçeyi denkleştirmek için elinde, zamlara, istikraza ve yeni vergilere başvurmaktan başka vasıta kalmamıştır. Demek ki, yeni vergiler, yeni zamlar beklenmelidir. Nitekim Tekel maddelerine şimdiden zam yapılmıştır. Yani 1,5 milyar tutarındaki vergiler, gerçek açığı kapatmaya yetmiyeceği için, Hükümet, yeni vergiler veya zamlar getirecektir. İşçisi, köylüsü, küçük esnafı, memuru, dar gelirlisi ile fukara halkımız, önümüzdeki yıl daha ağır şartlar içinde yaşıyacaktır. Fukara halkımızın oylarıyla iktidara gelen A.P.'nin halka karşı politikası, kanımızca halkın sınıf bilincine kavuşmasında önemli bir faktör olmaktadır. Zira halkımızın, gittikçe ağırlaşan hayat şartları karşısında ger çekleri hergün biraz daha iyi kavradığı muhakkaktır.

Bu vesileyle, yeni vergiler konusunda bazı noktalara işaret etmek isteriz :

Vergi sistemimizi Anayasa ışığında mutlaka yeni den ele almak, köklü bir vergi reformu yapmak zorunludur. Buna ne AP İktidarı, ne ondan önceki iktidarlar yanaşmışlardır. Vergi politikası, hükümetlerin ihtiyaçlarına göre ve vergilerin ağır yükü emekçi sınıfların sırtına yüklenerek yürütülmektedir. Vergiler Anayasanın emrine uygun olarak vatandaşın malî gücüne göre alınmıyor (..)

Gelir vergisinin memurdan, işçiden peşin ve doğrudan doğruya tahsil edilmesine karşılık, büyük toprak sahiplerinin, tüccar ve fabrikatörlerle serbest meslek sahiplerinin, vergilerini taksitle ve yıl sonunda ödemeleri, vergi adaletsizliğinin başka bir örneğini teşkil etmektedir. Hattâ işverenin, işçiden, müstahdemden kestiği vergileri bir süre muhafaza ettikten sonra yatırması, işverene, devletin parasına faiz ödemeden tasarruf etmek imkânını sağlıyor. Bundan başka sermayeci sınıfların türlü yollardan vergi kaçırma imkânlarına malik oldukları da unutulmamalıdır. Böylece vergi tahsilinde yeni bir adaletsizlik konusu ortaya çıkmaktadır. (..)

ÖZEL SEKTÖRCÜ İKTİDAR

Adalet Partisi, iktidara geldiği ilk gündenberi sermayedarların çıkarını savunmuştur. Yüce Meclise sunduğu 1969 Bütçesi de, son tahlilde, sermayedar sınıflar yararına hükümler ihtiva eden bir belgedir. (..)

Adalet Partisi iktidarı, kamu sektörüne, özel sektörü desteklemek, beslemekle görevli bir çiftlik gözüyle bakmaktadır. İkinci Kalkınma Plânı — ki AP'nin özel sektörcü felsefesine uygun olarak hazırlanmıştır —, kamu sektöründen 1965 fiatlarıyla 2.500 milyon liralık bir aktarma yapılmasını öngörmektedir. Bu, millet parasiyle özel sektörcü bir avuç imtiyazlıyı zengin etmenin rakama vurulmuş bir örneğini teşkil etmektedir. Adalet Partisi iktidarında Kamu İktisadî Teşebbüslerine ayrılan yatırımlar hızının oranı, üç yılda % 25,7'den % 9,6'ya düşürülmüştür.

Burada önemli bir hususa işaret etme kisteriz :

Adalet Partisi iktidarı, özel sektörün ılgisini çeken bazı kârlı alanlarda Kamu İktisadi Teşebbüslerinin faaliyetini frenliyerek özel sektöre fırsat ve imkân sağladığı kanısını uyandırmaktadır. Örneğin; Deniz Nakliyatı Şirketinin gemilerinden bir kısmı muattal bırakılırken, armatörlere ait gemilerin seferler yaptığı, hattâ devlet mallarının bu gemilerle taşıtıldığı görülmektedir. Çimento sanayiinde de benzer bir eğilimin mevcudiyeti gözden kaçmamaktadır.

Türkiye İşçi Partisi olarak biz, halen kurulmuş Kamu İktisadî Teşebbüsleri ile, ilerde Devlet eliyle kurulacak sanayi teşebbüslerinin gerçekten bir kamu

⟶

sektörü olmasını, yani emekçi halk sınıfları yararına çalışmasını, bunun için de bunların halk tarafından denetlenmesini isteriz. Bu noktayı, demokratik sosyalizmi savunan bir parti olarak altını iyice çizerek belirtirim (...)»

ANAYASA AÇISINDAN BÜTÇE

Aybar, konuşmasının ikinci bölümünü, Bütçenin Anayasa ilkeleri ışığındaki eleştirisine ayırmış ve bu bölümde Demirel hükümetinin Anayasaya ters düşen davranışlarını sert bir dille yermiştir. Aybar konuşmasının bu bölümünde şunları söylemiştir :

«Şimdi Sayın Demirel Hükümetinin son bütçe tasarısını Anayasamızın mihengine vurarak, Hükümetin dış ve iç politikasını, önemli saydığımız tasarruflarını, fiillerini veya ihmallerini eleştirmeye çalışacağız.

1961 Anayasası, Kurtuluş Savaşı Türkiyesinin üçüncü Anayasasıdır. Birincisi 1921, ikincisi 1924 tarihli Anayasalarımızdır. Ancak her üçü de Millî Kurtuluş Savaşı vermiş bir milletin Anayasaları olma niteliğini taşır. 1961 Anayasamız bu niteliğini başlangıç kısmında açıkça belirtmektedir. Başlangıç kısmı «Tarihi boyunca bağımsız yaşamış» cümlesiyle başlar. Ve biraz ilerde «Millî mücadele ruhunun (...) tam şuuruna sahip olarak» demek suretiyle, emperyalizmin boyunduruğundan kurtulmak için, bundan 45 yıl önce milletçe verdiğimiz savaşa açık bir atıfta bulunur. Başlangıç kısmının Anayasanın metnine dahil bulunduğu bilinmektedir. Yani başlangıç kısmı, maddeler gibi ve aynı güçte bağlayıcı niteliktedir; üstelik maddelerin hangi doğrultuda değerlendirileceğini göstermektedir. Sanırım ki, bu noktada hepimiz mutabıkız.

Anayasamızın, tam şuuruna sahip olduğumuzu bir ilke olarak kabul ettiği millî mücadele ruhu, şüphesiz, bir edebî formül biçiminde görülemez. Millî mücadele ruhunun tam bilincine sahip olmak, bizi belirli durumlarda belirli tepkiler göstermeye, belirli inançlarla hareket etmeye zorlar. Daha açık söyliyelim : Millî mücadele ruhu, toprak bütünlüğümüze, millet olarak birliğimize, millî bağımsızlığımıza veya egemenlik haklarımıza yönelmiş açık veya kapalı, doğrudan veya dolaylı bir tehlike belirdiğinde, kişi olarak ve millet olarak bütün gücümüzle bu tehlikeye karşı koymayı, herbirimizin kaçınılmaz, kutsal bir ödev saymamızı emreden bir inançtır. Bu hususta da herhalde mutabıkız.

Fakat buna rağmen, izlenmesi gereken dış politikada mutabık değiliz. Mutabık değiliz; çünkü olayları aynı şekilde değerlendirmiyoruz. Bunu bir vâkıa olarak tesbit ediyorum. Biz, Türkiye'nin, NATO ittifakı içinde kalmasını ve ikili anlaşmalarla Amerika'ya birtakım imtiyazlar tanınmış olmasını, millî menfaatlerimize aykırı buluyoruz. Yurdumuzda Amerikan askerî üs ve tesislerinin bulunmasını, güvenliğimiz için son derece tehlikeli bir durum sayıyoruz. Türkiye'nin NATO'dan çıkmasını, yurdumuzun Amerikan askerî üs ve tesislerinden temizlenmesini istiyoruz. Biz, askerî bloklar dışı, tam bağımsız bir dış politika izlenmesi, Atatürk dış politikasına dönülmesi görüşünü savunuyoruz.

Bu istekleri, gerekçeleriyle bu kürsüden de defalarca açıklamışızdır. Bugün dünya durumu, bu isteklerimizin bir an önce gerçekleştirilmesini büsbütün zorunlu kılmaktadır.

BÜYÜK TEHLİKE

Bilindiği gibi, Orta - Doğu'daki durum, dünya barışını tehdit etmekte devam ediyor. Amerikalıların ve öteki bazı batılı devletlerin silâhlandırdığı İsrail ile, Sovyetlerin silâhlandırdığı Arap devletleri arasında barış olmamıştır. Yer yer ve zaman zaman çarpışmalar devam ediyor. Bunun bir savaş şeklini alması her an beklenebilir. Beri yandan Akdeniz'de Sovyet donanması ile Amerikan donanması karşı karşıya bulunuyor. Orta - Doğu'da başlıyacak savaş, Amerika - Sovyet Rusya savaşı halini alabilir. Bu tehlikelinin varlığını, öyle sanıyorum ki kimse inkâr etmiyor. Şimdi böyle bir savaş, istesek de istemesek de bizi içine alacaktır. Amerika ile Sovyet Rusya arasında çıkacak bir savaşa, bugünkü Amerika'ya bağlı durumumuz devam ederse, sürüklenmemiz kaçınılmaz olacaktır. Oysa böyle bir savaşta Türkiye'nin menfaati bulunmadığı açık bir gerçektir (...)

Galiba ikili anlaşmaları imzalıyan, NATO'ya giren hükümetlerimiz savaşa inanmadılar. Yani savaş çıksa bile, biz bir yolunu bulup savaş dışında kalırız, diye düşündüler. İkinci Dünya Savaşı dışında kalmış olmamız, bu yolda düşünülmesine yardım ediyordu. Ama İkinci Dünya Savaşından önce imzaladığımız üçlü ittifakla NATO'yu ve İkili anlaşmaları bir tutamayız. İkinci Dünya Savaşında İngiltere ve Fransa'nın müttefiki idik, ama bu devletlerin yurdumuzda askerî üsleri yoktu. Olmuş olsaydı, acaba Curchill Adana'ya kadar gelir miydi ? Sayın İnönü'yü Kahire'ye davet ederler miydi ? Hayır ! Üslerden havalanacak İngiliz uçakları Almanlara saldırır, ya da Almanlar bu üsleri ele geçirmek, zararsız hale getirmek için bize saldırırdı. Nitekim Birinci Dünya Savaşına, Almanların karasularımızda yüzen iki üssü — Göben ile Breslav — bulunduğu ve bu iki zırhlı Karadeniz'e açılıp Rus limanlarını bombaladığı için sürüklenmişizdir.

NATO'nun eski ittifaklara benzemiyen bir başka yanı daha var : İttifaka dahil kuvvetler bütünleştirilmiş, «entekre» edilmiştir. Yani hepsi bir tek başkomutanın emri altındadır; hepsi genel bir savaş planına göre, aynı stratejiye göre hareket edeceklerdir. NATO teşkilâtı öyle kurulmuştur ki, savaş patlar patlamaz, bu bütünleştirilmiş makine aynı anda fiilen harekete geçecektir.

Türkiye'de 100 den fazla Amerikan askerî üs ve tesisi olduğu söylenmektedir. Amerika savaşa karar verdiği anda, ya da Sovyet Rusya savaşa karar verdiği anda, bu üsler birer çıkış alanı ve aynı zaman-

da birer hedef haline gelecektir. Bizim : «Her ikinizle de dostuz» dememize vakit bile kalmadan, Türkiye savaşa sürüklenecektir.

Tehlikeyi bütün çıplaklığı ile bir kere daha ortaya koymayı vazife biliyoruz.

SOYUT İHTİMALLER

Denilmektedir ki, NATO ve Amerikan üsleri bizi Sovyet Rusya'nın muhtemel bir saldırısına karşı koruyor. NATO bizi değil, Amerika'yı koruyor. Ve biz saldırıya uğrar veya saldırı tahtası olarak kullanılırsak, bu, NATO'dan dolayı, Amerikan üslerinden dolayı olacaktır. «Peki, NATO dışında olursak saldırıya uğramaz mıyız ? Ve saldırıya uğrarsak tek başımıza ne yaparız ?» diye soruluyor. Bu gibi sorular, somut gerçeklere dayanmıyan, yani günün şartları hesaba katılmadan ortaya atılmış soyut ihtimallerdir. Ama gene de cevaplandırılmalıdır. Saldırıya uğrarsak dövüşürüz; yeniden millî kurtuluş savaşı veririz; ve kazanırız. Çağımız, millî kurtuluş savaşları çağı... Bunların ilkini biz yaptık. Millî Kurtuluş savaşları; stratejisi, taktiği, silâhları ve silâhlı kuvvetleriyle yepyeni bir savaş şeklidir. Bu, çok basit silâhlarla kesin sonuç alınan bir savaş türüdür. Çok üstün güçte düşmanları dize getiren bir savaş şeklidir. Çünkü halkın, saldırıya uğradığını ve haklı bir dâva uğrunda dövüştüğü bilerek, yedisinden yetmişine, bütün bir milletin her an, her yerde düşmanla vuruştuğu ve sonunda mutlaka zafere ulaştığı bir savaştır bu. Vietnam halkı, koca Amerika'yı işte böyle bir savaşla dize getirmektedir. Bu savaşın en güçlü silâhı, milletçe, «Ya İstiklâl, ya ölüm» demek ve ölümü göze almaktır. Bunu, biz bir kere başardık; gerekirse bir daha başarmamamız için hiçbir sebep yoktur.

Ama «biz tek başımıza kalırsak ne yaparız ?» denildi mi, o zaman herşey başlangıçta kaybedilir. (...)

Türkiye İşçi Partisi, İkili anlaşmalar ve üsler hakkındaki görüşlerini bu kürsüden açıkladığı gün, büyük gürültüler çıktığını hatırlıyoruz. Fakat bir süre sonra Sayın Dışişleri Bakanı, ikili anlaşmaları incelemekle meşgul olduğunu; bunlardan bazılarının bulunamadığını; menfaatlerimiz bakımından sakıncalı görülen hükümlerin değiştirilmesi ve bütün ikili anlaşmaların tek bir metinde toplanması için Amerika ile görüşmelere başlandığını açıklamıştır. Aradan galiba iki yıldan fazla zaman geçti. Bir sonuç alınmak üzere olduğu birkaç kere bildirildi; ama sonuç çıkmadı. (...)

6. FİLO VE KOMER

Amerikan 6. Filosuna mensup savaş gemilerinin yılda birkaç kere İstanbul, İzmir gibi limanlarımıza gelmesi, Amerikan subay ve bahriyelilerinin bu şehirlerimizde pervasız bir şımarıklıkla dolaşması, millî haysiyetimize dokunmakta ve halkın hoşnutsuzluğuna sebep olan bu durum, gençlerimiz arasında gittikçe şiddetini artıran tepkilere, direnişlere yol açmaktadır. Amerika'ya karşı harekete, işçilerimiz de katılmaya başlamışlardır. Yarın köylülerimiz de katılacaklardır. (...) Gerçek şudur ki, Türkiye'de Amerikan emperyalizmine karşı bir hareket vardır; ve bu hareket genişlemektedir. Bunu Hükümetin, derin anlamıyla değerlendirmesini isteriz. Bu millî kurtuluş hareketine, üç - beş gencin kışkırtması gözüyle bakmak son derece yanlış ve tehlikelidir.

İlk yapılacak iş, 6. Filonun ziyaretlerine son vermektir. «Dostluk ziyareti, nezaket ziyareti» deniliyor. Dostluk ziyaretlerinin devletler arasında âdâbı, erkânı, kuralları vardır. Her yılın dört mevsiminde yapılan bu ziyaretler, dostluk ve nezaket ziyaretleri şeklinde mütalâa edilemez. İstenmiyen, tepkiler ve kanlı olaylara yol açan bu gibi ziyaretlerin dostlukla bir ilgisi yoktur. Bunlar kuvvet gösterisi, gözdağı mahiyetindedir. (...)

Bu vesileyle Amerika'yı memleketimizde temsil eden Mister Kommer'e hükümetçe «agrement» verilmiş olmasını da ele almak isterim. Saygon'da özel elçi sıfatıyla bulunmuş, orada özel işler görmüş ve CIA'ya mensup olduğu bilinen bu zâtın adı elçi olarak ileri sürüldüğü zaman, Hükümetin «hayır !» deme hakkını kullanmamış olması büyük bir hatâdır. Bu zâtın yurdumuzda pervasız hareketleri de dikkatimizi çekmektedir. Orta Doğu Teknik Üniversitesi olaylarından sonra, İstanbul'daki ziyareti bir meydan okuma mahiyeti almıştır. Keza bir ticarî anlaşmanın imzası münasebetiyle verdiği demeç de, içişlerimize müdahale niteliği taşımaktadır. Türkiye, kalkınmasının hangi doğrultuda olacağını bizzat kendisi tayin eder. Türkiye'ye tarım memleketi olarak istikbal vadetmeye kalkışan bu zâtın, Saygon'daki özel elçiliği esnasında edindiği kötü huylardan henüz vazgeçemediği anlaşılmaktadır. Gerçek elçiler, bulundukları ülkelerin içişlerine müdahale şeklinde yorumlanabilecek demeç ve davranışlardan kesinlikle kaçınırlar (...)»

BASKI METODLARI

Aybar daha sonra demokratik rejim konusuna na değinmiş ve AP. iktidarının, Anayasa haklarını kullanan vatandaşlarımıza uyguladığı baskı metodlarını eleştirerek konuşmasına şöyle devam etmiştir :

«Atatürkçü, devrimci veya Sosyalist olan öğretmenlere reva görülen muameleler, Anayasamızın, kanunların ve insafın dışında olmuştur. Halen haksız işlemlerden dolayı öğretmenlerce açılmış bine yakın dâva görülmektedir.

Kamu İktisadî Teşebbüslerinde çalışan işçi ve müstahdemler arasında, Türkiye İşçi Partisin'den olan veya oldukları sanılanların işlerine son verilmiştir.

Bunların yanı sıra, kanunî toplantıların basılması; kanunî mitinglere taşlı - sopalı saldırılarda bulunulması; parti lokallerinin taşlanması gibi olaylar da olmuştur. Geçen Haziran seçimleri sırasında Fatsa'da, Ödemiş'te, Kayseri'de ve daha başka yerlerde cereyan eden olaylarda zabıtanın, saldırganlara müsamaha ile davrandığı görülmüştür.

⟶

Arkada bıraktığımız yılda önemli sosyal olaylar da olmuştur: Üniversitelerimizde, yüksek okullarımızda boykotlar, işgaller; fabrikalarda işgalli grevler, köylü hareketleri... Hükümet bu olaylara «yasakçı» bir açıdan bakmanın ötesine geçemedi. Bu olayların sosyal, ekonomik nedenlerine inemedi veya inmek istemedi.

GENÇLİK NE İSTİYOR?

Öğrenci hareketlerini iyi değerlendirmek gerektir. Bizde öğrenciler ötedenberi siyasî hayatımızın ileriye yönelmiş dinamik bir unsuru olmuştur. Hele Cumhuriyetin ilânından bu yana, hele Nisan 1960'tan sonra, yüksek öğrenim gençliğinin büyük çoğunluğu Cumhuriyetin, devrimciliğin kendilerine bir «vedia» olduğu samimî inancıyla hareket etmişlerdir. Ve son zamanlarda millî bağımsızlığımıza, Anayasamıza sahip çıkmışlar; Türkiye'nin ancak sosyalizmle kalkınacağı inancını savunmuşlardır.

Gençleri anlamaya çalışmak zorundayız. Yarını onlar temsil ediyor. Ve onlar yarınlarının, bugünkü kapkaç düzeninin kalıpları içine dökülmesini istemiyorlar. Paranın insana hükmettiği bir düzenin robotları olmak istemiyorlar. İnsana, insanın yaratıcı emeğine saygılı; insanın insanı sömürmediği, horlamadığı ,insanın insana tahakküm etmediği güzel bir dünyanın kurucuları olmak istiyorlar.

Öğrenmek, bilmek istiyorlar .Kalıplar içinde skolastik bir öğrenim değil, temelinde itiraz yatan gerçek bilim zihniyetiyle yetişmek istiyorlar.

Sade yüksek öğrenim yapan gençler değil; genç işçiler, genç köylüler, genç zanaatkârlar, yurdun tüm gençliği, babaları gibi canlı ölüler halinde yaşamayı reddediyorlar. Dopdolu yaşamak, insanca yaşamak istiyorlar. Haksız mıdırlar?

Gençlik sorunlarına bu açıdan bakılmalıdır; çözüm, bu açıdan aranmalıdır.

İŞÇİ HAREKETLERİ

İşçi hareketlerine gelince: Bunlara da toplumumuzun değişen şartları içinde bakmak ve bu hareketleri, sosyolojik anlamını kavrayarak değerlendirmek zorunluluğu vardır. Herhalde işçi hareketlerini, Hükümetin baktığı «Yasakçı» açıdan görmek, son derece yanlıştır.

İşçi areketlerini, işgalleri, grevleri değerlendirirken, düzenin korunmasından çok söz ediliyor. Anayasa düzeni korunmalıdır. Şüphesiz. Açıkça ifade ediyoruz, Anayasa düzeni korunmalıdır. Ama filan veya falan patronun kanunları kötüye kullanarak, hileye başvurarak işçilere dayatmak istediği düzeni, Anayasa düzeni olarak görmeye ve göstermeye imkân yoktur.

Fabrika işgalleri, bakınız nasıl oluyor: Patron, hakikî sendikanın karşısına bir sarı sendika kurduruyor. Bu sendika, düzmece imzalarla çoğunluğu temsil ettiğini ileri sürerek, toplu sözleşme müzakerelerine kendisi oturmak istiyor. Yani patronun karşısına, patronun kuklaları oturtulmak isteniyor. «Sayım yapılsın, seçim yapılsın, işçinin çoğunluğu hangi sendikadan yanadır, belli olsun» deniyor. Dinletilemiyor. Yahut işçilerin hakları göz göre göre çiğneniyor. Ve işte bunun üzerinedir ki, işçiler işgalli grevlere girişiyorlar. Derby grevinde böyle olmuştur; Singer grevinde böyle olmuştur; İzmir'de Tuzla grevinde böyle olmuştur. Hemen bütün işgalli grevlerde böyle olmuştur.

Oysa Hükümet, işçilerin üzerine toplum polisini, bazı hallerde silâhlı kuvvetleri sevketmektedir. Böyle davranan hükümet, hangi düzeni, kimin menfaatlerini korumaktadır? (...)

KÖYLÜ HAREKETLERİ

Toprak dâvası da böyle askıda bırakılamaz. Sayın Başbakan, bu kürsüden, «dağıtılacak toprak yok» demiştir. Dağıtılacak toprak vardır. 1963 istatistiklerine göre, ekilen topraklar — Bağ, bahçe dahil — 27.156.000 hektar olarak gösterilmektedir. 1963 genel sayım örneklemesi sonuçlarına göre ise bu miktar 17.142.000 hektar olarak tesbit edilmiştir. 3 milyon 300 bin köylü ailesi bulunduğuna göre, aile başına, birinci rakam esas alınırsa 82 dönüm, ikinci rakam esas alınırsa 52 dönüm toprak düşmektedir. Bunu, dağıtılacak toprağın olduğunu göstermek için söylüyorum. Tabiî, toprak reformu yapılırken, toprakların verimi, yapılan ziraatin çeşidi vb.. hususlar gözönünde tutulacaktır.

Türkiye İşçi Partisi, Anayasa emrinin yerine getirilmesini ister. İktidara gelince ağaların topraklarını kamulaştıracak ve işletilmiyen hazine topraklarını da bunlara katarak ,topraksız köylü ailelerine, toprağı yetmiyen köylü ailelerine bedava dağıtacaktır. Yani köylüyü toprak sahibi edecektir. Ağaların elinden alınan toprakların bedelini de, gene Anayasa emrince, 10 taksitte ödeyecektir.

Toprak reformu, sadece toprak dağılımındaki adaletsizliği ortadan kaldırmak ve köylüyü toprağa kavuşturmak sorunu değildir. Sanayileşmemizin ilk şartıdır.

Türkiye'de halen 2 milyon 441 bin ailenin ya hiç toprağı yoktur, ya da işlediği toprağın âzami yüzölçümü 50 dönümdür. Bunlar arasında 1 - 20 dönüm toprak işleyen ailelerin sayısı 1 milyon 269 bindir. Yani köylü ailelerinin % 8,8'i topraksızdır. % 36,1'i 1 - 20 dönüm toprağa sahiptir; % 24,6'sı 21 - 50 dönüm toprak işlemektedir ve 51 - 100 dönüm toprak işleyen ailelerin sayısı da 561.732 olup, oran olarak % 16'yı teşkil etmektedir. Toplamı: Köylü ailelerinin % 85'i topraksızlardan ve âzami 100 dönüm toprağa sahip olanlardan kuruludur.

Buna karşılık, 500 dönümün üstünde toprağa sahip ailelerin sayısı sadece 15.332'dir ve tüm köylü ailelerine oranları %0.45'tir. 10 binlerce dönüme sahip ailelerin sayısı ise bir avuçtur.

Bu duruma derhal bir çözüm getirmek zorunluluğu vardır. Hükümetlerin başta gelen ödevleri, toprak reformu yapmaktır. Adalet Partisi buna yanaşmamıştır. Ama şurası iyice bilinmelidir ki, bu durum sürüncemede bırakılırsa, Elmalı, Polatlı, Torbalı olayları birbirini kovalıyacak ve topraksız köylüler Anayasa hükmünü bizzat yerine getirecekerdir. Koynunda Anayasa kitabını taşıyan köylülerin sayısı çoğalmaktadır. Hükümet gerçekleri görmezlikten gelmemelidir. (...)

HALKA KARŞI İKTİDAR

Köylü vatandaş şikâyetçidir : Ürününü ucuza satmakta, aldığı ihtiyaç maddelerini pahalıya satın almaktadır. Tütün üreticisi, fındık üreticisi şikâyetçidir. Orman bölgesinde yaşıyanlar şikâyetçidir.

Doğulu, Güneydoğulu vatandaşlar, Karadeniz'in dağlık bölgelerinde yaşıyan vatandaş şikâyetçidir : Devletin eli uzanmıyor, gereği kadar yatırım yapılmıyor diye; yoldan doktor sayısına; okul sayısından fert başına düşen millî gelire kadar her bakımdan üvey evlât muamelesi görmekten şikâyetçidiler. Alevî vatandaşlarımız şikâyetçidir : Hâlâ Diyanet İşleri Başkanlığında temsil edilmedikleri için.

İşçi vatandaş şikâyetçidir. Küçük esnaf, zanaatkâr şikâyetçidir; bilim adamları, asistanlar, doçentler, profesörler şikâyetçidir. Sanatçılar, yazarlar, düşünürler şikâyetçidir. Ve Kıbrıslı soydaşlarımız şikâyetçidir.

Memnun olanlar da vardır şüphesiz. Büyük ithalâtçı memnundur. Montajcı memnundur. İhracatçı da memnundur. Büyük toprak sahipleri memnundur. Yabancı sermaye memnundur. Yabancı sermaye ile ortak çalışanlar memnundur. Boğaz Köprüsü inşaatında çalışacak firmalar memnundur. Çevre yolları üzerinde spekülâsyona hazırlananlar memnundur.

Gidişattan memnun olan bu çevreler, gene de kuşkudadırlar. Çünkü kapkaç düzeninin sonu geldiğini, ne edilse, ne yapılsa düzenin değişeceğini görmektedirler; aczlerini bilmektedirler.

Türkiye'de Anayasa doğrultusunda bağımsız, demokratik, sosyalist bir düzen kurulacaktır. Türkiye' nin kalkınması, ilerlemesi, halkımızın sefaletten kurtulması, insanca yaşaması buna bağlıdır. (...)

Demokrasi, sosyalist partisiz olmaz, olamaz. Kapitalist sınıf karşısında emekçi sınıflar da bağımsız siyasî bir güç olarak faaliyet göstermezlerse, o rejim çok partili de olsa, demokrasi değildir. Sosyalist partilerin yasaklandığı rejimlerin adı faşizmdir. (...)

Türkiye İşçi Partisinin iktidarında, herkes insanca, dopdolu yaşamanın, gerçekten özgür varlıklar olmanın mutluluğuna kavuşacaktır. Ve Türkiyemiz, nisbeten kısa bir zaman zarfında, ileri toplumların seviyesine ulaşacaktır.»

İZMİR'DE ANAYASA ÇİĞNENDİ

15 Şubat'ta İzmir'de düzenlenen «Tam Bağımsız Türkiye Mitingi», AP. iktidarının «Milis kuvveti» haline gelen Toplum Polisi tarafından dağıtılmıştır. Saldırıdan sonra FKF İzmir Sekreterliği, Partimiz Genel Merkezine aşağıdaki telgrafı göndermiştir :

«SAYIN MEHMET ALİ AYBAR
TİP GENEL BAŞKANI
ANKARA

Devrimci gençlerin düzenlediği tam bağımsız Türkiye Mitingi faşistçe saldırı yapan Toplum Polisi tarafından dağıtılmıştır. Faşist saldırıyı protesto etmenizi dileriz.

FKF İZMİR SEKRETERLİĞİ»

Genel Sekreterimiz Dr. Tarık Ziya Ekinci ise, FKF İzmir Sekreterliğine şu cevabî telgrafı çekmiştir :

FKF İZMİR SEKRETERLİĞİ

Anayasa haklarınızı kullanırken uğradığınız kahpece saldırılar karşısında Emniyet Kuvvetlerinin görevlerini yapmamış olmaları, saldırganların cüret ve cesaretlerini arttırmıştır. Fakat hiçbir tertip, kanunî haklarımızı kullanmaya engel olamıyacaktır. Anayasa düzeninin tahrip edilmesine meydan vermiyeceğiz. Uğradığınız tertibin içyüzü kamu oyuna açıklanmış ve görevlilerin sorumlulukları belirtilmiştir.

Geçmiş olsun dilekleri ile sevgi ve saygılarımı sunarım.

TİP GENEL SEKRETERİ
TARIK ZİYA EKİNCİ»

Çalışma Bakanlığı Bütçesi :

KUAS: «A.P. İKTİDARI, ELİNİ İŞÇİ KANINA BULAMIŞTIR»

1969 malî yılı Çalışma Bakanlığı Bütçesi üzerinde T.İ.P. Genel Sekreteri ve Ankara Milletvekili Rıza Kuas'ın yaptığı konuşmanın özeti :

«Çalışma Bakanlığının 1968 yılı bütçesi üzerinde ki konuşmamızda, bu Bakanlığın bütün gücü ve faaliyetleriyle ve açıktan açığa Türkiye'nin fukara çalışanlarına cephe aldığına, kuruluş kanununun 1. Maddesinin Bakanlığa verdiği görevlerin ifasından kaçınılmakla yetinilmeyip, o görevler uyarınca yapılması gerekli işlerin yapılmadığına ve aksine, yapılmaması gerekli işlerin yapıldığına değinmiştik.

1969 bütçesinde, 1968 bütçesine nazaran dış kuruluşlar ziyafet ve büro giderlerinde 191.700 TL. ve içeride temsil, ağırlama ve tören giderlerinde 834.240 TL. fazlalık isteyen Çalışma Bakanlığının yurt dışına işçi ihracı, tarım işçileri, işsizlik sigortası, asgarî ücret, toplu iş sözleşmeleri ve sendikalar karşısındaki durum ve tutumunu ele aldığımız zaman, bu bakanlığa artık «Çalıştıranlar Bakanlığı» diye hitap etmek gerekliği bir kere daha ortaya çıkacaktır. (...)

İŞÇİ İHRACI

Bakanlığın, dış ülkelere işgücü sevkinde kooperatif kuran köylülere öncelik tanımamasına karşılık, basında şu ilginç haberi okuyoruz:

«Köylülerin kooperatifleşmesine çalışan Basri Aydın adlı öğretmen, bir kısım iş adamları tarafından Bakanlık emrine aldırtıldı. 45 köyün muhtarı öğretmeni savunuyor. (Akşam, 26/1/1969) ».

Dış ülkelere işçi ihracı, bilimsel bir gerçek olarak Türkiye'nin israfıdır. İşçi çeken batılı kapitalistlerin gelişme hızlarında bir yavaşlama olursa, ilk önce işçilerimizin kovulacaklarını biliyoruz. Yaban illerde kendi içine kapanık bir göçmen grubu olarak temelli orada kalma tehlikesi ile karşılaştıklarını biliyoruz. Batı sanayiinde işin son derece küçük parçalara ayrılması sebebiyle, işçilerimizin yeni vasıflar elde etme yönünden de kazançlı çıkmayacağını orada zâten yabancı işverenlerin «Seni Türkiye'ye sürdürürüm» tehdidi altında (Milliyet, 2.2. 1969) en vasıfsız işlerde çalıştırıldıklarını, geldiklerinde ise bir şey öğrenmişlerse bunu, teknolojik seviyesi geri ülkemizde uygulayamayacaklarını, ayrıca, çeşitli güçlüklerle yetişen vasıflı işçilerimizin yurt dışına gitmesinin Türk ekonomisi üzerindeki bütün menfi tesirlerini biliyoruz. Memlekete döndüklerinde ücretleri yeterli bulmayıp ümitsizliğe kapılacaklarını biliyoruz. Yine biliyoruz ki, dışarı işçi göndermek, yurt içindeki işsizlik tazyikini azaltmamıştır.

O halde Türkiye'nin kalkınması için gerekli insan gücü kaynağının israfı demek olan «yurt dışına işçi gönderme» suretiyle Çalışma Bakanlığı ve A.P. iktidarı, gerçekten bir nevi uyuşturucu madde kullanmaktadır. Uyuşturulan, fukara halkımız ve Türkiye'nin mutlu yarınlar yaratma gücüdür. (...)

İŞSİZLİK SİGORTASI

A.P. iktidarının seçimden bu yana milletin ve işçilerin gözünün içine baka baka atlattığı konuların en önemlilerinden biri de İşsizlik Sigortası Kanunudur. İş teminatının devlet eliyle yok edildiği ve işçinin özel teşebbüs tarafından kanun yoluyla istismarının temin edildiği bir ortamda, kamu sektöründe lokavta, iş kanununda sebep göstermeksizin topluca ve ferdî işçi çıkarma uygulamalarına kanun himayesinde cüret edilen bir ortamda İşsizlik Sigortası Kanunu, adam öldürmeyi teşvik etmek, sonra da ölenin ailesine sadaka vermekle eşit bir anlam taşımakla beraber, yeni seçimler de gelmiş çatmıştır. Çalışma Bakanlığı raporunda İşsizlik Sigortası Kanun Tasarısı üzerinde de çalışmaların devam ettiği yazılıdır. Kanunun uygulanmasına 1972 yılında başlanabileceği kuvvetle muhtemel görülmüştür. Biz de, ekonomik dar boğaza girmiş bulunan Türkiye'de kısa zamanda işsizliğin kanunlara sığmaz derecede artacağını ve A.P. iktidarının 1972 yılına sahip çıkamıyacağını kuvvetle muhtemel görüyoruz. Hele İşsizlik Sigortası geliyor diyerek işçinin kıdem tazminatlarına göz dikilmesi, yani patronların işten sebepsiz işçi çıkarma rezaletine karşı tek engel sayılabilecek olan bu kıdem tazminatını ödemekten kurtarılmaları halinde, seçim gününden önce A.P.'nin sonunun geleceğine inanıyoruz.

ASGARÎ ÜCRETLER

Emeğini satarak yaşıyanların can pazarı demek olan «asgarî ücretler» konusunda Bakanlık bütçesine, Merkez Asgarî Ücret Komisyonu çalışmaları için sadece 50.000 TL. tahsisat konulması dikkat çekicidir. Çalışma Ataşelikleri ziyafet masrafı 25.000 TL. dır. Bakanlık asgarî ücret tesbiti çalışmalarını tahsisat yönünde baltalamıştır. Bu işin fazla kurcalanmasını istememektedir. Bakanlık, asgari ücretler konusunda raporuna bizleri tatmin edici tek kelime koymamıştır, koyamazdı. Zira Çalışma Bakanlığı, Türk işçisine asgarî ücretten söz açamaz ve tam bir ihanet içindedir.

Patronlar ise ,sanki bütün işçiler bekârmış, mil-

yonla işçi çocuğu ve eşi ortada yokmuşcasına asgarî ücretin tek işçi başına hesaplanması için dayatmışlardır. Çalışma Bakanlığı sesini çıkarmamaktadır. Anayasa'nın 45. Maddesi açıktır. Bakanlık «insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlanmasına elverişli ücret»'ten söz açmadıkça, gerçekten ihanet içindedir.

Bütün değerlerin yaratıcısı olduğu için aslında baha biçilmez değerdeki emeğin, piyasada ücret olarak kestirilen fiatını patronların eline bırakan Bakanlık «Türkiye'nin kalkınması sermaye birikmesi ile olur, sermayenin birikmesi de ucuz işçi çalıştırmakla olur» felsefesine dayanan özel sektörcü hükümetin bakanlığıdır. Özel sektör hükümetlerinin bütün marifeti, işçi nafakasından sermaye yaratmaktır. Eğer böyle olmasaydı, A.P.'nin Çalışma Bakanı bir sendika kongresinde «devletin geçim istatistiklerine inanmayın, biz işçilerin asgarî ücretlerini tesbit ederken eğlence masraflarını da hesaba kattık.» diyerek, beri yandan da lâstik işçilerinin 1963 yılında tesbit olunmuş 12.80 kuruş, ayda 360 TL. lık asgarî ücretini insan haysiyetine uygun seviyeye çıkarmak isteklerini cevapsız bırakmazdı ve bütün Türk işçilerinin asgarî ücretlerinin tesbitini bu kadar geciktirmezdi.

«Ücretlerinize zam istemeyin, isteyen vatan hainidir. Evvelâ biz zenginleşelim, sonra ücretlere zam düşünürüz,» diyenlerin bu gülünç durumuna bilinçli Türk emekçisi son vermeye hazırdır, bu böylece bilinmelidir. (...)

SARI SENDİKALAR

Çalışma Bakanlığının toplu sözleşmeler ve sendikalar karşısındaki tutumuna gelince, değinilecek dikkate değer hususlar vardır.

1923 İzmir İktisat Kongresinin açıkgözlerinden bir tüccar şöyle demektedir:

«Mütareke yıllarında işçi arasında fırkalar, dernekler kurulmuştu. Yüzlerine milliyetçi maske takmışlar ve işçiye hâkim olmak istemişlerdi. Biz de Türkiye Umum Amele Birliği'ni Millî Türk Ticaret Birliği'nin bulunduğu binada kurduk. Amele Birliğinin başkanı, Türk Ticaret Birliği ile aynı gaye ve hedef etrafında elele çalıştığını açıkça ilân ederdi. Bizim de Amele Birliği'ne yardımcı olduğumuzu ve bütün dâvalarını tüccar derneği olarak desteklediğimizi herkes bilirdi. Bu durum, solculara hücum vesilesi olmuştu. (Barış Dünyası, S. 54, Ahmet Hamdi Başar.)

Bugün de Çalışma Bakanı, görevlerini tersine yürütürken yardımcıya muhtaçtır. Türkiye'de Çalışma Bakanlığının kanun ve Anayasa ile yüklendiği görevlerini yerine getirmemesi ve üstelik becerebilirse ücretleri indirmesini, işverenlerin eline Türk işçisini bir esir kitlesi halinde teslim etmesini, çalışanların dilediği sendikaya üye olmasını ve aynı serbestlikle çıkabilmesinin önlenmesini, işverenler zâten istedikleri için onlar normal olarak müttefiktir ve onlar yardım etmezler, onlara yardım edilir. Bir de sarı işçi sendikalarından yardımcı gerekir ve işte bunlar gerçek sâdık yardımcılardır. Çünkü bu sarı sendikalar, maaşlarını Amerika'dan alan Türk-İş-in adamlarıyla işverenlerin kafa-kafaya verip seçtikleri dolgun ücretli müdürlere, şeflere, gangster ustabaşılara kurdurulur ve bu sendikalara bütün fukara çalışanlar aktarılmaya başlanır. Gerçek Sendika üyelerinden bu aktarma işine karşı direnenler, mümkün olan bütün insanlık dışı metodlara başvurularak sindirilir. Dövülür, dövdürtülür, işten atılır, attırılır. (...)

İŞÇİ SINIFINDAN KORKANLAR

Anayasa'nın 4. Maddesi, «egemenliğin kullanılması hiçbir suretle belli bir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz» demek suretiyle «sınıf» kelimesini kullanmıştır. Çünkü «sınıf», sosyolojik bir gerçektir; biz adını kullanmasak da o vardır. Sınıflardan «işçi sınıfı» da vardır ve kendi tarihsel gelişimi içindedir. Bu sınıfa «şuursuz kalsın» demek, «bu sınıfın temsilcileri sendikalar, partiler üstü ve politika dışı kalsın» demek, «biz bu sınıftan korkuyoruz» demektir; «şuurlanırsa; politik güç olursa, bizim insafsız sömürümüze imkân vermez» demektir.

Yeryüzünde hiçbir zaman şuursuzdan fayda gelmez ve şuurlanan hiçbir varlıktan zarar gelmez. Aydınlıktan kaçanlar, şuurun aydınlığında bütün kirli işlerinin yüzüne vurulacağını hesaplayanlar ve zulmedenlerdir ki, karşısındakinin şuurlanmasından korkarlar. Türk emekçileri, sınıf şuuru ile yeterince aydınlandıklarında yapacakları ilk iş, kendi çıkarlarına, yani bütün Türkiye'nin çıkarlarına uygun düşen Türkiye Cumhuriyeti Anayasasını, bu Anayasanın 4. Maddesi dahil özüyle ve sözüyle uygulamaktan ibaret olacaktır. Çalışma Bakanlığı o zaman çalıştıranların değil, çalışanların haklarını korur duruma ister istemez gelecektir.

İŞÇİYE KARŞI BİR İKTİDAR

Sayın milletvekilleri, iktidarın işçi sınıfı aleyhine takındığı tutumun en bâriz örneği, İş Mahkemelerinin açılmaması yüzünden, işçilerin Anayasa ve iş yasaları ile teminat altına alınan haklarının alınamaz hâle getirilmesidir.

Türkiye'de iş dâvalarına bakan mahkemeler yetersiz olduğundan, iş dâvaları yıllarca sürüncemede kalmaktadır. Buna misal olarak Istanbul mahkemelerine kısaca değinmek isterim.

İstanbul'da 20 bin tüccarın dâvalarına bakan 5 mahkeme ve 25 hâkim varken, 500 bin işçinin dâvalarına bakabilecek yalnız 4 İş Mahkemesi ve 4 hâkim vardır. İşçi dâvalarına bakan bir hâkime yılda 4479, tüccar dâvalarına bakan bir hâkime ise 276 dava düşmektedir.

Bu rakamlar da göstermektedir ki, A.P. iktidarı çalışanlardan yana değil, çalıştıranlardan yanadır.

A.P. İktidarı ,işçi sınıfına karşı olan bütün bu tutum ve davranışlarına ilâve olarak, geçtiğimiz hafta İstanbul'da elini işçi kanına bulamıştır. A.P. iktidarı bunun altından kalkamıyacaktır.!»

Başbakanlık Bütçesi:

EKİNCİ: «BÜTÜN AKSAKLIKLARIN SORUMLUSU BAŞBAKANDIR»

1969 yılı Başbakanlık Bütçesi üzerinde Türkiye İşçi Partisi Grupunun görüşlerini, Genel Sekreterimiz Diyarbakır Milletvekili Dr. Tarık Ziya Ekinci açıklamış ve özetle şunları söylemiştir :

«Çok partili demokratik bir düzende, parlâmenter sistemle yönetilen toplumlarda, yürütmenin başı olarak Başbakanlık son derece önemli bir müessesedir.

Bu müesseseyi temsil eden, yani yürütmenin bütün sorumluluğunu omuzlarında taşıyan Başbakanın, toplum hayatına yön veren Anayasa düzenini, bu düzenin dayandığı temel hukukî, sosyal ve ekonomik kuralları çok iyi değerlendirmesi ve bu kurallar arasındaki ilişkileri iyice kavraması gerekmektedir. Bu değerlendirme kâmil mânada yapılmadığı ve geçmişteki devlet yönetimi örneklerine özenerek hareket edildiği takdirde toplum hayatında büyük çalkantılara ve huzursuzluklara sebebiyet verileceği hepimizin bildiği bir gerçektir.

Bugün Türkiye'de mevcut sosyal ve siyasal huzursuzluğun başta gelen sebepleri arasında, Başbakanın ve onun hükümetinin toplumumuzun bugünkü tarihsel aşamasını tam anlamiyle değerlendirememeleri ve Anayasamızın kurallarını bu açıdan mânalandıramamaları yer almaktadır.

KUVVETLER AYRILIĞI

Hep bildiğimiz gibi 1961 Anayasası, kuvvetler ayrılığı prensibine dayanmaktadır. Egemenlik hakkının kullanılması, yalnız genel seçimle iş başına gelen yasama meclislerinin ve bu meclislerden çıkan yürütmenin tekelinde değildir. Anayasanın gösterdiği bütün yetkili organlar, sorumluluklarının hudutları içinde kalmak üzere bu yetkiyi birlikte kullanırlar. Filhakika 1961 Anayasasının 4. Maddesi «Egemenlik kayıtsız, şartsız Türk milletinindir. Millet egemenlik hakkını, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organlar eliyle kullanır» demek suretiyle 1924 Anayasasından farklı olarak, hukuka bağlı devlet şeklini en geniş bir tarzda benimsemiştir. Keza Anayasamız yasama görevini, yürütme görevini, yargı görevini ayırmakla kalmamış, yürütme yetkisi gibi, yasama yetkisini de egemenlik hakkının kullanılmasında yetkili bulunan bağımsız yargı organının denetimine vermiştir.

Ayrıca bu hukukî teminat müesseselerinin yanı sıra, Anayasamız, Üniversite ve TRT gibi özerk kuruluşlara yer vermiş, siyasî partileri iktidarda veya muhalefette olsunlar, demokratik siyasal hayatın vazgeçilmez unsurları sayarak, belirli haklar ve dokunulmazlıklarla donatmış, basına ve sendikalara da geniş haklar tanıyarak plüralist bir toplum düzeni yaratmıştır.

Zamanımızın plüralist toplumlarında, bu kuruluşların kamu oyunun oluşmasında ve gelişmesinde birinci derecede rolleri vardır. Bu toplumlarda iktidar yetkisinin kullanılışı, yalnız parlâmentonun ve yargı organlarının denetimi altında bulunmakla kalmaz, aynı zamanda kamu oyunun gözetimi ve kontrolü altında da bulunur. Bizim Anayasamız da mitingler ve gösteri yürüyüşleri düzenlemek suretiyle, basın yolu ile veya bildiriler yayınlayarak kamu oyunun etkilenmesine imkân vermiştir.

ANAYASA KURUMLARINA SAYGISIZLIK

Yürütme ile görevli Bakanlar Kurulu ve onun başında bulunan bir Başbakan, icraatında, bütün bu kuralları gözönünde tutmak ve kamu oyunun değişme olanaklarını da hesaba katarak hareket etmek zorundadır... Diğer bir deyimle iktidar ve onu temsil eden Başbakan, attıkları her adımda toplumun nabzını ellerinde bulundurmalı, yargı organlarına, onların kararlarına saygılı olmalı ve bütün Anayasa kuruluşlarının kendi yetki alanları içinde görevlerini yapmalarına en uygun ortamı hazırlayarak özerk kuruluşların bütün tasarruflarına saygılı olmalıdırlar.

Halbuki Başbakan ve onun temsil ettiği AP Hükümeti, uygulamada Anayasanın bu açık esprisine ters düşen bir eylem içindedirler. Bizzat Başbakan, yüksek yargı organlarının kararlarını uygulamamakta, bazen de bu yargı organlarının kararlarına gölge düşürecek beyan ve davranışlarda bulunmaktadır. Danıştayın yürütmeyi durdurma kararları yanında, kesinleşmiş kararlarının da uygulanmadığı ve bu kararların hiçe sayıldığına dair pek çok örnekler vardır. Başbakan Anayasa Mahkemesinin, seçim kanununu iptal eden son kararını bir polemik konusu yaparak, yasama yetkisini denetlemekle görevli bu yüksek mahkemenin itibarını zedeleyecek bir davranış içine girmiştir. Keza bir yüksek yargı organı olarak kurulan, seçimleri yürütme ve denetlemekle görevli Yüksek Seçim Kurulu'nun 1968 Genel Mahallî Seçimleri münasebetiyle aldığı bir karar, bizzat Başbakan tarafından günlerce tartışma konusu yapılmış açık veya kapalı tehditlerle bu müessesemiz aleyhinde kamu oyunda tereddütler yaratılmak istenmiştir.

TRT'YE BASKI

Özerk bir Anayasa kuruluşu olarak kendi özel kanunlarına göre yönetilen TRT, bizzat Başbakanın ve hükümetinin devamlı saldırı ve tehditlerine mâruz kalmış, 1960 öncesi yönetimine doğru zorlanarak, yalnız iktidarın görüşlerini yansıtan bir organ durumuna getirilmek istenmiştir. TRT Kanununu değiştirmek, 5 Yıllık Plan gereğince Kurumun gerçekleştir-

mek istediği yatırım projelerinin ödeneklerini kısmak ve kamu iktisadî devlet teşebbüsü olarak bütçesini onaylamamak gibi tehditler yapılmış ve bu tehditler devam ettirilmiştir. Esefle müşahade ediyoruz ki, TRT'nin bugünkü yöneticileri, Başbakanın ve onun hükümetinin bu devamlı baskılarına dayanamıyarak, Kurumun özerkliğini zedeliyecek şekilde bir taviz politikası içine girmiş bulunmaktadırlar. Artık bakanların turistik gezileri ve AP sözcülerinin önemsiz beyanları, radyo haber bültenlerini uzun uzun işgal etmektedir. Buna karşılık Anayasanın iktidar partisiyle eşit haklara sahip olarak tanıdığı bazı muhalefet partilerine, özellikle iktidarın tam karşısında bulunan TİP'e, radyolarımızın haber bültenleri kapalı tutulmaktadır ve Partimizin haberlerine yer verildiği zaman da çoğu kez bu haberler iktidarın görüşlerine uygun şekilde tahrif edilerek verilmektedir. (...)

DENGE REJİMİ

Demokrasi, sermayeci sınıflarla emekçi sınıflar arasında ve tarihî gelişimle boyuna emekçi sınıflardan yana oluşan oynak bir denge rejimidir. Politik alanda bu denge ancak emekçi sınıfların bağımsız siyasî bir güç olarak sermayeci sınıflar karşısına çıkıp, sömürüye, horlamaya, ikinci sınıf vatandaş muamelesi görmeye son vermek için mücadele etmesiyle kurulur. Yani toplum hayatında bu dengenin kurulması, sosyalist partilerin, sendikaların, sosyalist basının ve sosyalist gençlik kuruluşlarının kanun teminatı altında serbestçe faaliyet göstermeleriyle mümkündür.

Anayasamız, 12 Maddesinin son fıkrasında «Hiç bir kişiye ,aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz» demek suretiyle, bu hususu pek açık şekilde belirtmiştir. Yalnız varlıklı sınıfların menfaatlerini temsil eden siyasî partilerden kurulu bir düzen, bu sınıflara imtiyaz veren bir nitelik arzettiği için, Anayasaya aykırı düşmekted'r. Böyle bir imtiyazın son bulması, ancak varlıklı sınıflar karşısında emekçi sınıf ve tabakaların da teşkilâtlanarak siyasî parti kurma olanaklarına kavuşmasiyle mümkün olur. (...)

TİP'e TAHAMMÜLSÜZLÜK

Toplumumuzu teşkil eden sosyal sınıfların siyasî partiler arasında fark gözetmeden her birine karşı eşit muamele yapmak başta Başbakan olmak üzere, Hükümet ve idareye yüklenmiş bir Anayasa ödevidir. Bu husus, Anayasamızın 56. ve 12. Maddesinin açık emirleridir. Sayın Başbakan başta olmak üzere, başkanlık ettiği hükümetin bütün üyeleri ve Adalet Partisinin sözcüleri, Anayasamızın bu demokrasi anlayışını kavrayamadıklarından, bugün Parlâmentomuzun ve siyasî hayatımızın tek sosyalist partisi olan Türkiye İşçi Partisi'ne karşı takındıkları tavırlardan dolayı son derece güç durama düşmektedirler. Bu hatalı anlayıştan dolayı, 4 yıllık iktidarı süresince sayın Demirel ve onun sorumluluğu altında konuşan mesai arkadaşları, her vesile ile Türkiye İşçi Partisi'ne karşı aşırı tahammülsüzlüklerini ortaya koymuşlardır. Seçimler arifesinde vatandaşları şaşırtmak için Türkiye İşçi Partisi'ni her an kapatılacak bir Partiymiş gibi göstermek istemişlerdir. Toplumumuzun eriştiği bugünkü tarihî aşamadan habersiz ve Anayasamızın getirdiği demokrasi anlayışını kavramaktan nasipsiz olmanın sebep olduğu bu durum gerçekten hazindir. Bir Başbakan, sorumluluğunu müdrik, iddia ve isnatlarını ispata muktedir olmalıdır. Yaptığı değerlendirmeler gerçeğe uygun ve bunlardan çıkardığı hükümler geçerli olmalıdır. Aksi halde işgal ettiği mevkiin adamı olamaz. Türkiye Cumhuriyetinin bir Başbakanını bu durumda görmek, bize eza vermektedir. Sayın Başbakan ve onun hükümeti, Anayasayı ters yorumlamaktan ve uygulamaktan doğan hatalı davranışlarından dolayı müşkül duruma düşmenin verdiği ruh haleti ile kaba kuvvete, kanunsuz müdahalelere başvurmaktadırlar. Türkiye İşçi Partisi'ne karşı düzenlenen saldırılar, oynan oyunlar, Türkiye İşçi Partililere reva görülen haksızlıklar, hep bu ruh haletinden gelmektedir. Üç gün önce partimizin Eskişehir İl Binasının gece sabaha karşı saat 03.00'de polis kordonu altına alınarak, orada çalışmakta olan partililerin nezaret altına alınması, bir hafta önce Küthya'da Değirmenözün'de İşçi Partiliyim diyen vatandaşların jandarma karakollarından tehdit edilmesi, keza 10 gün önce Merkez Yürütme Kurulu Üyemiz, kalorifer işçisi Abbas Uğurlu arkadaşımızın Elektrik Etüt İşletmesi'ndeki işinden sebepsiz olarak atılmak suretiyle çoluk çocuğu ile birlikte açlığa mahkûm edilmesi ve benzeri eylemler, hep bu sıkıntıdan gelmektedir. Artık bu duruma bir son vermek gerekir. 1961 Anayasasının getirdiği toplum düzeni felsefesini kemâli ile anlamak ve Türkiye İşçi Partisi'nin varlığına tahammül etmeyi öğrenmek gerekir. Türkiye İşçi Partisi, bugünkü Anayasa düzeninin önemli bir rüknüdür. Siyasî hayatımızın bugün vardığı aşamada, partimiz yapıcı, ilerletici bir faktör olarak büyük rol oynamıştır. Anayasa Mahkemesi kurulduktan sonra, muhalefet saflarında olan bir partiyi hükümetin gayrî meşru imiş gibi göstermesi, hükümet yetkisini kötüye kullanmaktır. Başbakan şunu iyi bilmelidir ki, menfaatlerini temsil ettiği özel sektörün, emekçi halkımızı soymasına izin vermeyeceğiz. Türkiye'nin demokratik rejiminde Türkiye İşçi Partisi emekçi sınıfların soyulmasına göz yummayan, demokratik, bağımsız, sosyalist bir kuruluş olarak Başbakanın temsil ettiği zihniyetin karşısındadır. Ve daima karşısında olacaktır.

BAŞBAKAN SORUMLUDUR

Sayın milletvekilleri; Anayasamız açısından yapılan işler, yürütülen politika, iktidar partisinin başı sıfatıyla Başbakanlık mevkiini işgal eden zâtın siyasî sorumluluğu kavramı içinde mütalâa edilir. Bu böyle olduğu içindir ki, biz bütün olup bitenlerden sayın Başbakanı sorumlu tutuyoruz.

Bugün Türkiye'nin içine girdiği çıkmaz yolun, emekçi halkımızın boyuna daha ağır şartlar altında yaşamasının baş sorumlusu, işgal ettiği mevki itibariyle sayın Başbakandır.

Türkiye milyarlarca dolar dış borç yükü altında ise ve her yıl yeni borçlar altına giriyorsa sorumlusu sayın Başbakandır.

⟶

İhracatımız bir türlü beklenen seviyeye ulaşmıyor ve boyuna açık veren dış ödeme dengesinden dolayı yeniden borçlanıyorsak, sorumlusu sayın Başbakandır.

Türkiye hâlâ geri bir tarım memleketi olarak yabancı sermayenin at oynattığı bir alansa, sorumlusu sayın Başbakandır.

Türkiye bugün montaj sanayii ile büsbütün dışa bağlı hale geldiyse, sorumlusu sayın Başbakandır.

Bugün topraksız köylü aileleri kendilerine Anayasaya göre dağıtılması gerekip de dağıtılmayan toprakları işgal zorunda kalıyorlarsa, sorumlusu sayın Başbakandır.

Milyonlarca köylü ailesi Orta - Çağ karanlığı içinde, yolsuz, susuz, ışıksız yaşıyorsa, sorumlusu sayın Başbakandır.

Türkiye'de ekonomik, sosyal hiçbir reform hareketi yapılmamış ve yapılamıyorsa, sorumlusu sayın Başbakandır.

Vergi yükü, yeni yeni zamlar hep fukara halkın sırtına biniyorsa, hep fukara halkın lokması ağzından alınıyorsa, sorumlusu sayın Başbakandır.

Küçük esnaf, küçük köylü, küçük işletmeci % 200 300'ü bulan faizle tefeciden borç almak zorunda kalıyorsa, sorumlusu sayın Başbakandır.

Türlü hileli yollarla işçi hakları çiğneniyor ve işçiler işgalci grevlere zorlanıyorsa, sorumlusu sayın Başbakandır.

Ülkemizin Doğu ve Güney - Doğu bölgeleri ile Batı bölgesi arasında bunca fark var iken Doğu bir mahrumiyet bölgesi olarak devam ettiği halde hâlâ bir tedbir alınmıyorsa, sorumlusu sayın Başbakandır.

Türkiye'de milyonlarca fukara çocuğu eğitim göremiyorsa, sorumlusu sayın Başbakandır.

Gençlerimiz özel yüksek okullarda derme - çatma bir eğitim görme zorunda kalıyorlarsa, sorumlusu sayın Başbakandır.

Memurlarımız ağırlaşan hayat yükü altında ezilirken adaletli ve geçerli bir ücret sistemine kavuşmalarını sağlayacak bir personel rejimi bugüne kadar getirilmemiş ise sorumlusu sayın Başbakandır.

6. Filo kanlı olaylara yol açan ziyaretlerine devam edebiliyorsa, sorumlusu sayın Başbakandır. Ama sanılmasın ki, bugüne kadar bu böyle gitti diye hep böyle gidecektir. Hayır! Bu bozuk düzen, bu emekçileri sömüren, horlayan kapkaççı düzen değişecektir. Hem de yakında değişecektir. Halktan yana Anayasamız raftan indirilecek ve halkın hayatında yaşantı haline getirilerek maddeleri ile ve özü ile tam anlamıyla uygulanacaktır.»

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

TİP Meclis Grubu adına Yozgat Milletvekili Yusuf Ziya Bahadınlı'nın 1969 yılı Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesi üzerine yaptığı konuşmanın özeti :

«Bugün eğitim ,bir avuç insanın çıkarını amaç edinmiştir. Bugünkü eğitim, büyük çoğunluğun uyanmaması üstüne işlemektedir. Bu yüzdendir ki eğitim adına ne söylenirse söylensin, hep sözde, yüzeyde ve biçimde kalacaktır. Programlar ne yazarsa yazsın, egemen sınıf çıkarının dışına çıkılamıyacaktır .Ona karşı çıkan öğretmene kıyılacaktır. Programlar ne yazarsa yazsın, egemen sınıf çıkarını kollayan öğretmene «Milliyetçi öğretmen» adı verilecek ve kayrılacaktır.

Radyo, televizyon, sinema, tiyatro, opera egemen sınıf iktidarının buyruğunda olacaktır.

Radyoda kültür adına, eğitim adına, güzellik adına ne varsa yozlaşacak, çirkinleşecek, giderek gerçek fonksiyonunu yitirecektir. Sanat; müzik, şiir, reklâm adına, özel sektörün buyruğuna sunulacaktır.

Sinema, Amerikan sığır çobanlarının hayatını her Türk'e ideal bir meslek olarak sunmakta devam edecek; bir kurşunda, yerini yurdunu koruyan yoksul yerliyi öldürmeyi gençlere bir kahramanlık olarak belletecektir.

Gazeteler, halktan toplanan milyonları ilân parası adıyla alacak ve o milyonları veren milyonları uyutmak için eşkiyalıkları, soygunculukları, her türlü ahlâk dışı yaşantıları günlerce tefrika edecek, halkın cinsel güdülerini gıdıklayarak milyonlarına milyonlar ekliyecektir.

Tiyatrolar, Mustafa Kemal'lerin yerle bir ettiği bir düzene ve o düzenin kan kusturucularına alkış tutacaktır.

Bundan bir süre önce gazetelerde haber olarak çıkan **«Özel Harp Okulu»** açma isteği, Türk Millî Eğitimi'nin 1969'larda ne seviyeye indirgendiğinin somut bir örneğidir. AP iktidarının halk bilincine yerleştirmek istediği bu tüccar felsefesi, yarın bir **«özel toplum polisi okulu», «özel komando okulu»** açılmasına, giderek «özel ordular» kurulmasına imkân hazırlayacaktır. (...)

ÖZEL YÜKSEK OKULLAR

Adalet Partisi iktidarı, özel yüksek okulları himayesi altına almasıyla, Türk Millî Eğitimi'ne hangi açıdan baktığını göstermektedir.

Cumhuriyet Senatosu Özel Yüksek Okulları Araştırma Komisyonu'nun raporundaki şu satırlar, Türk Millî Eğitiminin nasıl bir ticaret metaı haline getirildiğinin ve eğitim adı altında gençliğinin nasıl sömürüldüğünün ve birkaç yüz lira için bilim adamlarının böyle bir oyunda nasıl birer araç olarak kullanıldıklarının birer belgesidirler.

«Birkaç tanesi müstesna, hemen hemen bütün özel yüksek okulların dersane, lâboratuvar, öğretim araç ve gereci ile kitaplık ve diğer eğitim tesislerinin çok yetersiz durumda bulunduğu»,

BAHADINLI: «BUGÜNKÜ EĞİTİM, BİR AVUÇ İNSANIN MUTLULUĞUNU AMAÇLIYOR»

«Her okulun kendi görüşüne göre hazırladığı program ve yönetmeliklerin daha sonra, kurucu ve yöneticilerin arzularına uyularak sık sık değiştirilmesi yoluna gidildidiği»,

«Bâzı okullarda bir öğretim üyesinin isminden faydalanılmak suretiyle öğretim kadrosunda gösterildiği halde, kendisinin gelmeyip derslere yardımcılarının girmekte olduğu»,

«Ara sınıflarda yapılan imtihanların bir kısım okulda gereken ciddiyet içinde yapılmadığını gösteren bâzı hususların tesbit edilmiş olduğu»,

«Özel yüksek okullardaki başarı oranının belli bir seviyede olmayıp, zaman zaman değişiklik gösterdiği, özellikle resmî okulların aksine, ara sınıflardaki başarının yüksek, son sınıftaki oranın düşük bulunduğu, bunun da, bazı ticarî gayelerle kolaylaştırılan sınıf geçme imkânları ile, son sınıflardaki daha ciddî imtihan sistemine bağlanmasının mümkün olabileceği»,

«Bütün özel okul yönetmeliklerinde okula devamın mecburî olduğu açıklanmasına rağmen, devamın gerekli şekilde tâkip ve kontrol edilmediği, bâzı okullardaki devamsızlığın dikkati çekecek durumda olduğu, bâzı yöneticilerin bunu fırsat bilerek okullarına istiabından çok kayıt yapma yoluna gittikleri, böylece askerliğini tecil ettirmek gayesi ile okullara kayıt olanların artması sonucunda, bu okulların birer tecil aracı haline gelmesi ihtimalinin de mevcut olduğu»,

«Büyük çoğunluğu ile özel yüksek okulların bugünkü durumları ile yeterli bir öğretim ve eğitim yapmalarının mümkün olamıyacağı» anlaşılmıştır.

Komisyon, raporunu şu satırlarla sonuçlandırıyor :

«... Komisyonumuz, özel yüksek okulların bugünkü fiilî durumları ile gerek yönetim, gerekse öğretim ve eğitim açısından muadili devlet okullarının seviyesine dahi erişememiş oldukları,

Bu itibarla da, özel okulların devlet okulları ile erişilmek istenen seviyede olmasını öngören Anayasanın 21. Maddesinin 3. Fıkrası ile, 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 26. Maddesine de aykırı bir halde bulundukları kanısına varmış bulunmaktadır.»

Bir okul yalnız ve yalnız para kazanmak amacıyla açılırsa, elbette ki raporda belirtilen korkunç ahlâk dışı davranışlar da olacaktır. (...)

TEKNİK ÖĞRETİM

Bugün orta öğretimdeki öğrencilerin ancak yüzde 24'ü teknik ve meslek okullarında okumaktadır.

1965'de Türkiye'de 438 teknik okul vardı. Aynı yılda bu okullardan 16 bin kişi diploma almıştır.

Aynı öğretim yılında ortaokul ve liselerin sayısı 1084'dü. O yıl mezun olanların sayısı ise 97 bin kişi idi. 438 teknik okula karşılık 1084 ortaokul ve lise; 16 bin teknik diplomaya karşı 97 bin ortaokul ve lise diplomalı genç...

Şu iyice bilinmelidir ki, Türkiye'ye kalem efendisi yerine teknik adam gereklidir. Eğer bunun tersinin uygulanmasında bir kasıt yoksa okullar teknik okul haline çevrilmelidir. «Her kasabada bir ortaokul» öğünmesi yerine bir teknik okul açmak şarttır, gereklidir.

Mevcut sanat okullarının azlığı yetmiyormuş gibi, bir de bu okulları bitirenlerin yüzde 65'i başka alanlarda çalışmaktadır.

Bütün bu terslikler, devlet yönetimine bilim yerine bilgisizliğin egemen olmasından gelmektedir. (...)

Her yıl bine yakın kişi, teknik üniversitelerden diploma almaktadır. Bunların pek azı teknik alanda çalışmaktadır. Kimi bürokrat, kimi tüccar, kimiyse orta tahsilli bir teknisyenin sağladığı verimle yetinmekte; kimi de ilk fırsatta yabancı ülkelere sıvışarak Türk halkının kendisine sağladığı bilgi ve becerilerini yok pahasına satmaktadır.

Teknik öğretime ilkokuldan başlanmadıkça, sanat okulları teknik üniversiteye uzanır bir biçime sokulmadıkça, teknik okul ve teknik üniversite mezunlarını devlet sektörüne bağlamadıkça, teknik öğretim yüzde ellinin üstüne çıkarılmadıkça, Türkiye'de **«Teknik öğretim»** kavramı bir lâftan öteye geçemiyecektir.

ÖĞRETMEN SORUNU

A.P. ne kadar güneşi balçıkla sıvamağa kalkarsa kalksın, Türkiye'de öğretmeni hedef alan korkunç bir terör havası estirilmektedir.

Bu hava, falan ya da filân bakanın kişiliğinden gelmemektedir. Bu, düzenin iç çelişkisinden doğmaktadır.

Kanunlar, programlar çeşitli devirlerde, çeşitli eğilimde kişiler ve kümeler tarafından hazırlanmıştır.

Atatürk döneminin hazırladığı birçok kanunlar henüz yürürlüktedir. Arkasından 1940 - 1950 dönemi, sonra Demokrat Parti iktidarının hazırladığı geriye çevrili tüzük, program ve kanunları; ardından Millî Birlik Komitesi'nin ileriye dönük kararnameleri; sonra koalisyon ,sonra yakından tanımağa imkân bulduğumuz A.P. iktidarının egemen sınıf felsefesinden doğan kanunlar ,yönetmelikler....

Asıl önemlisi, bir de değişen dünya sorunları, Türk halkının bugünkü ekonomik ve toplumsal yapısı... Bir de öğretmenin sınıf yapısı ve yaptığı iş yönünden emekçi oluşu...

İşte egemen sınıf iktidarlarıyla öğretmenler arasındaki anlaşmazlığın sebebi...

Mevcut kanunlar öğretmeni kıskıvrak bağlamıştır bugün.

→

Önce midesinden bağlamıştır. Bir ilkokul öğretmenine ortalama 500 - 600 lira arasında bir maaş vermekte; sırasında onu da keseceğini her fırsatta duyurmaktadır.

Bir de öyle bir disiplin uygulamasiyle karşı karşıyadır ki öğretmen, her yandan sımsıkı bağlanmıştır. Örneğin bir ilkokul öğretmeni 4357 sayılı kanuna, 788 sayılı kanuna ve 5442 sayılı kanuna göre cezalandırılabilir. Bir ilkokul öğretmenine ceza verebilecek makamların çokluğuna bakınız: Okul Müdürü, İlköğretim Müdürü, İlköğretim Müfettişi, Millî Eğitim Müdürü, Kaymakam, Vali, Millî Eğitim Bakanı, İl Millî Eğitim Disiplin Kurulu, Bakanlık Disiplin Kurulu....

Bir de ayrıca kanunlara geçmiyen, ama kanundan daha kuvvetli kişi ve kuruluşlar var: İktidar partisi il başkanı, iktidar partisi ilçe başkanı ve iktidar partisi milletvekilleri...

Bütün bunlara rağmen öğretmen görevinin başında dipdiri ve ayaktadır.

ÜNİVERSİTELER

Türkiye üniversitelerinin, kurulduğu yıllardan bu yana değişmeyen bir yanı var: Hâlâ küçük bir azınlığın tekelindedir üniversiteler. Hâlâ üniversiteye yoksul köylü çocuklarının girmesi bir mucize sayılmaktadır. İşçi çocukları parmakla gösterilecek kadar azdır. Yine de memnunluk verici bir durumu vardır. Bugün üniversite gençliğinin büyük çoğunluğu halkçı ve devrimcidir. Bu gençlerin, mevcut bozuk düzene karşı çıkışları bir çelişki değildir. Çünkü onlar, içinde bulundukları kişisel sorunların ve çıkmazların, daha iyi bir eğitim düzeni içinde çözümlenebileceğinin ve daha iyi bir eğitim düzeninin ise daha iyi bir toplum düzeninde gerçekleşebileceğinin bilincine varmışlardır. Kişisel sorunlarla tüm toplumsal düzen arasındaki sebep - sonuç ilişkisini kurabilmişlerdir. Bu bakımdan da öğrenimlerini bitirdiklerinde, ancak mevcut bozuk düzenin adamı olmak, onun bekçiliğini yapmak şartiyle iş bulabileceklerini, mutlu olabileceklerini görmüşler ve böyle bir davranışa karşı çıkmışlardır.

Bugünün üniversiteli genci, kişisel mutluluğunu elinin tersiyle bir yana itmekte, toplum mutluluğunun elde edilmesinin mücadelesini vermektedir.

Bu yüzdendir ki, anti - kapitalisttir, anti - emperyalisttir. Ve de insanın insanı sömürmediği bağımsız bir Türkiye kurma çabasındadır.

ASİSTANLAR SORUNU

Bugün üniversite asistanları boykot halindeler. İstekleri iki yanlıdır:

1 — Üniversitede reform, 2 — Tazminat.

Çok haklı olarak istedikleri reform özetle şunlardır:

A — Üniversite kürsü sisteminin kaldırılıp, yerine departman usulünün konması,

B — Çeşitli kurullara, profesörler gibi doçent, asistan ve öğrenci temsilcilerinin katılması,

C — Akademik ünvanların yeniden düzenlenmesi,

I) Doktora şartlarının titizlikle yeniden tesbiti

II) Doktorlara, yardımcı profesörlük ünvanı verilmesi,

III) Doçentliğin kaldırılması,

D — Üniversitelere uzun vadeli gelişme plânı mükellefiyetinin verilmesi.

Boykotun gerçek amacı, bir tazminat sorunu gibi gösterilmektedir. Elbette o da vardır. Asıl amaç, üniversitede demokrasiyi kurmak, üniversite ile toplum arasındaki bağlantıyı pekiştirmektir.

Tazminat da bir vakıadır. Asistanların eline 600 — 1000 lira arasında bir para geçmektedir. Genç öğretim üyesi, bu parayı ev kirasına mı, yiyeceğe mi, yoksa kitaba mı verecektir?

Asistanların boykotlarını pek olumlu bir davranış olarak karşılıyoruz.

Üniversite gençliğinin yurtsever, halkçı ve bağımsız bir Türkiye kurma uğruna verdikleri mücadele yanında, bazı öğretim üyelerinin, profesörlerin öğrencilerinden çok gerilerde kaldıklarını üzülerek görmekteyiz.

Bilimi ve kendini egemen sınıfların buyruğunda sayan; değişen dünya karşısında yerinden kıpırdamıyan; Amerikan petrol kumpanyalarının avukatlığını yapan; verdiği bilirkişi raporlarının tümünün de gerçeklere ve bilime uymadığı Türk mahkemelerince kayda geçirilen; başkalarının kitabından kitap çıkaran; özel yüksek okul patronlarının eğitim sömürüsünde aracı olan öğretim üyelerini, profesörleri, onlara bu sıfatı hazırlayan Türk halkı affetmiyecektir.

Bunun yanında birçok profesör, doçent, asistan, geri bırakılmış Türkiye'de önemli bir görev almanın sorumluluğu içinde gerçekçi, yurtsever bir davranışla bilime ve yoksul Türk halkına kendini adarcasına çalışmaktadır. Birtakım dünya nimetlerini elinin tersiyle bir kalemde iterek doğru bildiği yolda yürümektedir.

Türk halkıyla, Türk gençliğiyle anti - kapitalist, anti emperyalist mücadelede ve bağımsız, sömürsüz ileri bir Türkiye kurmada birlik olan öğretim üyelerini, bu kürsüden kutlamak büyük bir görevdir bizim için.»

DÜZELTME

Dergimizin 25. sayısında, 3. Olağan Büyük Kongre'den sonraki seçim sonuçları listesinde Şükran KURDAKUL arkadaşımız, bir tertip hatası yüzünden Merkez Yürütme Kurulu Yedek Üyesi olarak gösterilmiştir. Oysa Şükran KURDAKUL, o tarihte M. Yürütme Kurulu asıl üyesi bulunuyordu.

Düzeltiriz.

«TİP HABERLERİ»

Erik: «Devletin Namus Borcu, Halkı İnsanca Yaşatmaktır»

T.İ.P. Meclis Grubu adına, Sanayi Bakanlığı Bütçesi üzerinde Malatya Milletvekili Şaban Erik'in yaptığı konuşmanın özeti :

«Sanayileşme, Türkiye'nin ana sorunudur. Türkiye'nin geleceği, bu meselenin çözümüne bağlıdır. Hemen belirtelim ki, bu düzen içinde sanayileşme olmaz.. Olmamaktadır. Son yıllarda millî gelir rakam larında bazı artışlar olmaktadır; ama bunun gerçek bir kalkınma ile ilgisi yoktur.

Millî gelirin hesaplanmasında yanıltıcı unsurlar vardır. Gösterilen gelir, gerçek üretim gücü ile ilgisizdir. Ticaret ve hizmetler gibi, gerçek üretim gücü ile ilgisiz kalemler önemli yer tutmaktadır. Gelecek nesillerin borçlanmasına dayanan dış ticaret kesimi, bu yıllar için gelir olarak gösterilmektedir. Gelir artışı, özellikle az gelişmiş ülkelerin sıhhatsiz yapısını yansıtan, konut v.s. hizmetler gibi bölümlerde olmaktadır. Bunun uzun vâdeli bir kalkınmanın temeli olamayacağı aşikârdır. (...)

Uzun vâdeli kalkınmaya temel olacak sanayileşme, tüketim malları alanındaki gelişme değildir. Sanayileşme üretim gücünün artışı, yani artan üretimin önemli bir kısmının tekrar üretime yönelmesiyle olur.

Sanayileşme, milletlerarası ekonomik ilişkilere, bağımsız bir ülke olarak katılma olanağına kavuşmak demektir. Türkiye'de sanayi gelişmesi bu bakımdan ters yönde olmaktadır. Bunun başlıca sebebi, kurulan sanayiin montaj sanayii niteliğinde olmasıdır. Bir ülkenin, hiç olmazsa, sanayi kurduğu alanda dışa bağlılığının azalması gereklidir. Montaj sanayii ise, kurulduğu alanda ithalât ihtiyacını arttıran bir üretim biçimidir.

Türkiye'nin bir kalkınma stratejisi yoktur. Öncelik alanları belli değildir. Konut yatırımı toplam yatırımın % 20'sinin üstündedir. Lüks konut, Türkiye'nin kaldıramayacağı bir ısraftır.

Kaynak ısrafının bir diğer biçimi, özel sektöre yardım adı altında çevrilen oyundur. 2 milyona yakın ek finansman ihtiyacını açıklayan bir programda 715 milyon liranın özel sektöre transfer için ayrılmış olması, Türkiye'nin hangi yollarda yürüdüğünü gösterir. Bunun **«Plânlı Kalkınma»** adına yapılması ve **«Plânlama Teşkilâtı»** tarafından uygulanması Türkiye'de kavram soysuzlaşmasının acı bir örneğidir.

Özel sektörün bu kamu kaynaklarını nasıl kullanacağı belli değildir. Yaratılan değeri nasıl kullanacağı da belli değildir. Özel sektörle uzun vâdeli bir kalkınmanın temeli atılamaz. Bu bir doktrin meselesi değil, eşyanın tabiatında varolan bir gerçektir.

Kaynak ısrafının bir diğer örneği, yabancı sermayedir. Yabancı sermaye ile kalkınmak olmaz. Bu sermaye istenen alanlara gelse bile (bizde gelmediği de açıktır), yarattığı değerin önemli bir kısmını dışarı götürür. Yani bir defalık bir katkı olur, sonra devamlı olarak kaynakları dışarı götürücü bir mekanizma olarak işler. (...)

Türk sanayisini kurmak, Türk halkının geleceğini kurmak demektir. Sanayileşmemiz için toprak reformu ilk şarttır. Burada toprak reformundan söz edildiğinde, **«tapu devletin namusudur»** deniliyor. Devletin namus borcu, halkı insanca yaşatmaktır.»

«En Yüce Değer Emektir»

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, Türkiye Kamu Personeli Sendikaları Konfederasyonu'nun 2 Şubat 1969 günü Ankara'da düzenlediği «Direniş Toplantısı» na aşağıdaki telgrafı göndermiştir :

«Direniş toplantınızın, sendikal hakları eksiksiz olarak alma yolundaki mücadelenizde bir başlangıç olmasını dileriz. Grev hakkından yoksun olan sendikaların gerçek sendika hüviyetine girebilmeleri mümkün değildir. Kamu hizmeti görülmesi, bu hakların kamu personeline tanınmaması için geçerli bir gerekçe sayılamaz. Zira modern devlet içinde geniş anlamı ile kamu hizmeti niteliği taşımıyan hiçbir faaliyet kalmamıştır.

İnsan emeği, değerlerin en yücesidir. Kamu personelinin emeklerinin tam karşılığını almaları için yürüttüğünüz haklı mücadelede Türkiye İşçi Partisi daima siz'n yanınızda olacaktır.

Başarı dileklerimle saygılarımı sunarım.»

TİCARET BAKANLIĞI BÜTÇESİ:

Karcı: «Vatandaş Soyuluyor!»

Ticaret Bakanlığı Bütçesi üzerine T.İ.P. Adana Milletvekili Ali Karcı'nın yaptığı konuşmanın özeti:

«Türkiye işçi Partisi Gurubu adına görüşlerimizi büyük meclise arzederken, özellikle ortak pazara geçiş dönemi müzakerelerinin başlamak üzere olduğunu gözönüne alarak, bu konu üzerinde duracağım. Bilindiği gibi Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasındaki ilişkiler, son günlerde yeniden kesifleşmiştir.

Batılılaşma sevda ve hevesinde olan Türkiye, hatırlanacağı gibi Avrupanın, endüstrisi ileri 6 ülkesinin kurduğu «Ekonomik Birlik»'e girebilmek için, daha kuruluştan itibaren, politik alanda klasikleşmiş manevralara girişmişti. Yunanistan'ın bu topluluğa alınması, gerek politik, gerekse ihraç mallarımız dolayısiyle müşterilerimizin elden gitmesi tehlikesiyle karşılaşınca, gümrük duvarlarının kalkmasında yararı olanlar, büyük bir heyecan ve paniğe kapılmışlardı.

ÜÇ AŞAMALI ANLAŞMA

Uzun müzakerelerden sonra, 1963 yılında imzalanıp, 1 Aralık 1964 tarihinde yürürlüğe giren Ortaklık Anlaşması, üç aşamalı bir dönem sonunda, Türkiye ile A.E.T. arasında bir gümrük birliği kurulması nı öngörmekteydi.

Bu aşamalar:

A — Hazırlık Dönemi,

B — Geçiş Dönemi,

C — Son Dönem.

A — Hazırlık Dönemi : Bu dönem, uyarmalar haricinde 5 yıldır, 1 aralık 1969'da sona ermektedir. Bu dönem zarfında Topluluk, 175 milyon dolar kredi vermeyi ve ihraç mallarımızdan bazılarına «sürüm kolaylıkları» tanımayı kabul etmiştir. Yüzeyden bakılırsa, bunların Türkiye'nin kalkınması için **Ortak Pazar Topluluğunun** verdiği tek taraflı yardımlar olduğu şeklinde bir yargıya bile varmak kabildir.

Gerçekte ise bu, Türkiye'nin kalkınmasını değil, sadece Türk ekonomisinin bazı kesimlerinin AET'nin istediği yön ve şekillerde kalkınmasını hedef tutmaktadır.

NEYE HAZIRLIK?

AET'nin bizim kalkınmamızı istediği alanlar ise, burjuva ekonomisinde yaygın deyimle **«tamamlayıcı»** alanlardır. Esas yönüyle bunlar ucuz yiyecek maddeleri teminiyle kendi endüstrileri için elzem olan ham madde ihtiyacının sağlanması, kendi endüstrileriyle rekabet edip kendilerine dünya pazarlarının kapanmasını önleyecek tedbirler alınmasına dayanmaktadır.

İşte hazırlık dönemine, bu yönden bakılınca, bu dönemin bizim için neye «hazırlık» olduğu açıktır. Hazırlık dönemi, AET'nin yukarda sayılan gayelerinden ilkine, geçiş dönemi ise ikincisine hizmet edecektir.

Geçiş dönemine giriş otomatik olamamaktadır. Anlaşmanın yürürlüğe girmesiden 4 yıl sonra, yani 1 Aralık 1968'den itibaren «... Ortaklık Konseyi, Türkiye'nin ekonomik durumunu gözönünde tutarak geçiş döneminin gerçekleşme şart ve şekilleriyle ilgili hükümleri, bir katma protokol ile tesbit edilip edilmiyeceğine karar verir.»

Geçen Temmuz ayında Müşterek Pazar'ın en yüksek organı tarafından «katma protokol»'ün hazırlanması için gerekli çalışmaların başlamasına karar vermesi, daha sonra İstanbul'da yapılan karma parlamenterlerin toplantısının aynı yönde kararı ve nihayet geçen hafta Brüksel'de başlayan çalışmalar, hep bu katma protokolün hazırlanmasına yönelmiştir.

Ekonomik krizin, bütün belirtilerinin ortaya çıktığı şu günlerde, nasıl olup da katma protokol üzerinde çalışmalara başlandığına şaşmamak gerekir. Çünkü AET'yi en önde ilgilendiren bizim kalkınmamız değil, kendi istedikleri kesimlerin gelişmesidir.

BAŞIBOZUK BİR DÜZEN

Sayın milletvekilleri, bu arada müsaade ederseniz iç ticarette nasıl başıbozuk bir düzenin bulunduğunu anlatmak isterim. Bugün ticaret, **«vuran vuranın, kıran kıranın»** hale gelmiştir. Hiçbir kontrol yok tur. Herkes, hesabına geldiği gibi fiat tesbiti yapıp, halkı soyarken hiçbir yetkili buna dur dememektedir. Örneğin bundan bir süre önce piyasada ithal malı boya fırçaları varken ve bunun düzinesi 150 lira civarında satılırken, bazı müteşebbisler, Avrupa ayarında fırça imal ettiklerini ileri sürerek, ithalatı kesmiş, fırçayı kotadan kesmişlerdir. Boya fırçaları kotadan çıkarılır çıkarılmaz, önceleri Avrupa fiatına, yani 150 liradan satılan fırçalar derhal yükselmeye başlamış, bugün düzinesi 500 liranın üstüne çıkmıştır.

Aynı şekilde kilit yapan kimselerin de müracaatıyla kilit ithali önlenmiş ve hemen arkasından fiatlar, Avrupa fiatlarının çok üstüne çıkmıştır. 25 liraya satılan bir Avrupa kilidi yerine vatandaş bugün yerlisini 40 liradan satın almaktadır. (...)

Sayın milletvekilleri, yukarda saydığımız örnekleri çoğaltmak mümkündür. Bütün bu ithalattaki kısıntıların nedeni, döviz tasarrufu amacı güdüyorsa, vatandaşın günahı nedir? Neden birkaç firma milyon kazanacak diye, yüksek fiata mal almış olsun?

Ticaret Bakanlığı, bu sorunlar üzerine ciddiyetle eğilmelidir. Şimdiye kadar bunlar maalesef hep ihmal edildi. Ve bu ihmalin cezasını hep vatandaş çekti.»

SELEK: «TAPU VE KADASTRO KANUNU DEĞİŞMELİDİR»

Devlet Bakanlığı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Bütçesi üzerinde T.İ.P Gurubu adına İzmir Milletvekili Cemal Hakkı Selek'in yaptığı konuşmanın özeti:

«Genel Müdürlük Teşkilât Kanununun çok eskimiş olması kalkınma plânlarında tesbit edilen hedefle re ulaştırıcı tedbirlerin yeterince alınmaması yüzünden, gerek Tapu, gerekse Kadastro hizmetlerinin mem nunluk verici bir şekilde götürülemediği kanaatindeyiz.

Gerçekten Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Kanunu, bugünün ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır. Kadrolar ,iş hacminin hızla artması yüzünden yetersiz kalmıştır. Devlet Bakanı Sayın Hüsamettin Atabey li, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün 1968 Malî yılı bütçesinin müzakeresi sırasında Grup sözcülerine cevap verirken: **«Teşkilât Kanunu Tasarımız hazırdır. Devlet Personel rejiminin yeniden ele alındığı bir devrede, Parlâmentoya ayrı bir teşkilât kanunu getirmeyi uygun bulmadık; ancak gecikme halinde tasarıyı sevk zaruretini hissedeceğiz.»** buyurmuşlardı.

Devlet Personel Kanununun kâmil anlamda uygulanmasını engelleyen erteleme tasarılarının birbirini tâkip etmesi karşısında, Genel Müdürlük Teşkilât Kanununun Parlamentoya sevk zaruretinin artık kendisini ziyadesiyle hissettirdiği kanaatindeyiz.

KADRO YETERSİZLİĞİ

Biraz önce «Genel Müdürlük Kadroları, iş hacminin artması yüzünden yetersiz kalmışlardır» demiştim. Gerçekten tapu işleri kesiminde muamele sayısı, Genel Müdürlük Teşkilât Kanununun yürürlüğe girdiği 1936 yılında 348 bin iken, bu rakam 1946 yılında 527 bine, 1956 yılında 809 bine, 1966 yılında 1 milyon 96 bine yükselmiştir. Yükseliş, 1967 ve 1968 yıllarında da devam etmiş, 1968 yılının muamele sayısı 1 milyon 200 bini aşmıştır.

1936 yılına göre tesbit edilmiş kadroların bugün hemen hemen 4 misline yükselmiş olan tapu işlerini aksamaksızın, yürütemiyeceği ortadadır. Ayrıca, Kadastro ve Tapulama işlerinin, 1 ve 2. Beş Yıllık Plânlarda öngörülen tempoda yürütülememiş olmasının nedenlerinden biri de, bu kadro yetersizliğidir.

Burada söz kadrolar bahsine gelmişken, genellikle kamu sektöründe çalışan memurların, özellikle Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü memurlarının maaşları konusuna birkaç cümle ile değinmek istiyorum:

Ankara Üniversitesi **Biokimya Enstitüsü**'nce yapılan bir araştırmanın sonuçlarına göre ,1968 yılında 4 kişilik bir ailenin aylık asgarî geçim endeksi 1530 liradır. Oysa kamu sektöründe çalışan memur ve ücretlilerin yarısı, bu meblağın aşağı yukarı üçte biri kadar (yani 600 lira civarında) aylık alabilmektedirler. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü memurlarının büyük bir çoğunluğu, ayda 600 lira civarında maaş alanlar arasında bulunmaktadırlar. Memurlarımızın bu acıklı durumu ortada iken, A.P. iktidarının bu yıl yine Parlamentoya Personel Kanununun malî hüküm lerini erteleyen bir tasarı sevketmiş olmasını, cidden anlaşılmaz bir davranış olarak karşılıyoruz.

AKSAKLIKLAR

Birinci beş yıllık Kalkınma Plânı, Kadastro ve Tapulama işlerinin 20 yılda tamamlanmasını öngörmüştür. 2. Beş Yıllık Kalkınma Plânımız da aynı doğrultuda hükümler getirmiştir. Teknik gelişmelerden yararlanmak suretiyle bu müddetin hattâ kısaltılması mümkün iken, plânlarda tavsiye edilen tedbirlerin tam olarak alınmaması yüzünden kadastro ve hele tapu işlerinin gerçekleşmesinde bir takım aksaklıklarla karşılaşılmıştır.

Herşeyden önce arazi ihtilâfları, suç işlenmesinde en başta gelen sebebi teşkil etmektedir. Kadastro ve Tapulama işlerinin tamamlanması bu sebebi büyük ölçüde ortadan kaldıracaktır. Keza, Hukuk Mahkemelerindeki dâvaların yarısı gayrimenkul ihtilâflarına aittir. Kadastro ve tapulaması yapılan yerlerde bu nisbetin % 5'e düştüğü görülmüştür. Kadastro ve tapulama işlerinin tamamlanmaması, gayrimenkul tedavülünü artıracaktır. Ve bu artış hazine gelirlerini yükseltecektir. Ayrıca arazi vergisi, veraset ve intikal vergisi gibi vergilerin noksansız tahsilini sağlıyacaktır. İktidarlara daha fazla yatırım yapmak imkânlarını hazırlayacaktır. Nitekim emlâk alım vergisi ile tapulama ve kadastro harçları tutarı 1956 yılında sadece 47 milyon lira iken ,bu rakam kadastro ve tapu işlerinin ilerlemesi nisbetinde artmış, 1966 yılında 235 milyonu aşmış, 1968 yılında ise 300 milyona ulaşmıştır.

Ülkemizdeki gayrimenkullerden yarıyı aşan kısmının tapuya bağlanmamış olması, bu gayrimenkul maliklerinin kredi sağlamalarına engel olmakta, bu gibileri tefecilerin insaf dışı şartlarına boyun eğmeye zorlamaktadır.»

Ekinci : «Halk Sağlığının Sömürülmesi Önlenmelidir»

Diyarbakır Milletvekili Dr. Tarık Ziya Ekinci'nin, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Bütçesi üzerinde T.İ.P Grubu adına yaptığı konuşmanın özeti:

«Hep bildiğimiz gibi, sağlık hizmetlerinin amacı, toplumun ruh ve beden sağlığı içinde yaşamasını sağlamaktır. Toplumun ruh ve beden sağlığı içinde olması da, toplumu teşkil eden bütün fertlerin sağlık içinde olmasına bağlıdır. Aslında bütün modern toplumlarda, sosyal ve ekonomik faaliyetlerin amacı da bu hedefi sağlamaktır. Nitekim, İkinci Beş Yıllık Plânın sağlık politikasıyla ilgili ilkeler bölümünde şöyle denilmektedir: **«Toplumun ruh ve beden sağlığı içinde yaşaması kalkınmanın amacıdır. Öte yandan sağlık hizmeti, yukarı seviyede bir iktisadi ve sosyal gelişmeye ulaşabilmek için de bir araçtır.»**

Sağlık politikasına ilişkin bu temel ilkelerde hepimizin görüş birliği halinde olduğuna şüphe yoktur. Fakat bu amaca ulaşmak için tâkip edilen yol, toplumun temel ekonomik yapısına göre, yönetici hâkim sınıfların benimsedikleri siyasal görüşlere bağlı olarak değişik biçimde orya çıkmaktadır. Özel sektörcü toplumlarda izlenen yol, bu amaca ulaşmakta yetersiz olmakla kalmamakta, üstelik bu insancıl amacı saptırarak bunu bir araç haline getirmektedir. Ve böylece insan sağlığı amaç olmaktan çıkarak, bir menfaat sağlama aracı haline gelmektedir. Bugün toplumumuzda halk sağlığının bir ticaret konusu olmasının sebebi, toplum hayatında düzenleyici faktör olarak kâr mekanizmasının hâkim olması ve bunun meydana koyduğu bugünkü bozuk düzendir.

KÖYE HİZMET

Gerçekten toplam nüfusumuzun % 70'ini bulan köylü nüfusuna bugüne kadar gerçek anlamıyla bir sağlık hizmeti götürülmemiştir. İnsana değer veren, insanın ruh ve beden sağlığı içinde yaşamasını amaç bilen bir toplum düzeninde sağlık hizmetleri halk kitlelerine, yani köylü, işçi, esnaf ve dar gelirli vatandaşlara götürülür. Halbuki Türkiye'de bugün hâlâ milyonlarca köylü ailesi her türlü sağlık şartlarından ve sağlık hizmetlerinden yoksun bir hayat sürmekte ve kendi kaderleriyle başbaşa yaşamaktadırlar. En basit koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerinden yoksun bırakılan köylü, kentli fakir halkımız, sağlığın temel şartlarından habersiz, şarlatanların ve bilgisiz mutatabiblerin eline terkedilmiştir. Bakımsızlık, çaresizlik ve cehalet yüzünden her yıl binlerce vatandaşımız hayatını kaybetmektedir.

Köylümüzün yıllardır devam eden bu çileli hayatının, 224 sayılı kanunla kabul edilen sağlık hizmetlerinin sosyalleştirilmesi projesi ile son bulacağı sanılmış ve bu projeye büyük ümitler bağlanmıştı. 1963 yılında Muş pilot bölgesi ile uygulamaya konan sağlık hizmetlerinin sosyalleştirilmesi projesi bugün 22 ilde uygulanmaktadır. 6-7 yıldan beri yapılan bu uygulama, maalesef, toplum düzenindeki bozukluk ve yönetimdeki koordinasyon noksanlığı sebebiyle, başlangıçtaki ümitleri tam anlamıyla doğrulayacak bir nitelikte ve yeterlilikte olmamıştır. (...)

Sosyalleştirme projesi sağlık hizmetlerinin köye ve köylüye götürülmesi için Türkiye gerçeklerine uygun son derece isabetli bir projedir. Fakat toplum meseleleri yekdiğerinden bağımsız ve herbiri kendi başına çözümlenecek niteliklerde olmadıklarından ve her toplumsal meselenin diğer toplumsal meselelerle sıkı ilişki halinde karşılıklı etki - tepki içinde bulunmasından, sağlık sorunumuzun çözümlenmesi için ortaya atılan bu ideal proje, uygun olmıyan bir ortamda başarısız olmaya mahkûm edilmiştir.

BESLENME SORUNU

Sağlık hizmetlerinin başarılı olmasında önemli olan faktörlerden biri de, halkımızın ekonomik imkânlarının şartlandırdığı beslenme sorunudur. Türkiye, fert başına düşen millî gelir bakımından dünyanın en geri ülkeleri arasında bulunmaktadır. Ekonomik hayatımız, büyük oranda henüz hava şartlarına sıkı bir şekilde bağlı bulunan tarım sektörüne dayanmaktadır. Ülkemizde açık ve gizli işsizlik yaygındır. Fert ve aile başına düşen millî gelirin son derece düşük olması sebebiyle halkımız mübrem ihtiyaçlarını karşılamak için, hayatî önemi olan pahalı gıda maddelerinden tasarruf ederek, tek yönlü tahıl tüketimine dayanan bir beslenme şeklini zorunlu olarak tercih etmektedir. Türk halkının beslenme tarzını çeşitli ülkelerin beslenme şekilleriyle mukayese ettiğimizde bu durum gayet açık bir şekilde ortaya çıkar.

Türkiye'de fert başına düşen günlük gıda tüketimi, 3110 kalori iken, bunun 2133 kalorisi hububattan, ancak 59 kalorisi etten sağlanmaktadır. Buna karşılık Fransa, Almanya, Hollanda ve İsveç gibi batı ülkelerinde 2900 - 2950 kalori arasında değişen günlük gıda tüketiminin ancak 400 - 700 kalorisi hububattan, geri kalan miktarı ise et ve benzeri yüksek besi değeri olan proteinli gıda maddelerinden sağlanmaktadır. Bu rakamlar, fakir halkımızın, özellik-

le köylümüzün, karnını hububatla doyurduğunu ve proteinli ürünleri pek az tükettiğini göstermektedir.

Bu şekilde beslenme değeri olmıyan tek yönlü gıda maddeleriyle yaşamak zorunda olan bir toplumda, halkın vasatî ömrünün kısa olacağı ve salgın hastalıklara karşı mukavemetsiz kalacağı kendiliğinden anlaşılır. Toplumumuzda salgın hastalıkların hâlâ büyük tahribat yapmasının başta gelen sebebi, bu beslenme yetersizliğidir. Kızamık ,boğmaca, difteri, epidemik sarılık, verem ve benzeri intanî hastalıklarda **morbidite** ve **mortalite** oranlarının yüksek olması, toplumumuzdaki beslenme yetersizliğinden ileri gelmektedir .

ZARARLI GIDA MADDELERİ

Halkın sağlığını yakından ilgilendiren önemli bir konu da, ya aşırı kazanç hırsı, ya da bilgisizlik nedenleriyle sağlığa zararlı nitelikteki gıda maddelerinin tüketim için satışa arzedilmesi sorunudur. Toplumun sosyal ve ekonomik temel düzeniyle ilgili bu problem, gıda maddelerinin standardizasyonu ve devamlı kontrollerle önlenebilir. Bu sorunun halk yararına çözümlenmesi için gıda maddeleri kontrolünün tek elden yönetilmesi ve yurt çapında dengeli bir şekilde yeter sayıda gıda kontrol laboratuarlarının kurulması gerekir.

Sayın milletvekilleri, beslenme sorununun yanında ekonomik durumun şartlandırdığı ve halkın sağlığı üzerine direkt olarak tesir eden diğer bir faktör de barınma ve mesken sorunudur. Bugün Türkiye'de ortalama barınma yoğunluğu, oda başına 2,5 kişi olarak hesaplanmaktadır. Barınma yoğunluğunun bu derece yüksek olması nedeniyle salgın hastalıklar sür'atle yayılmakta ve büyük tahribat yapan ağır epidemiler şekline dönüşebilmektedir.

Görüldüğü gibi, sağlık politikasının başarı ile yürütülmesi, herşeyden önce halkın ekonomik standardını yükseltici, yani beslenme ve barınma şartlarını düzenleyici tedbirlerin alınması ve çevre sağlık şartlarının düzeltilmesiyle mümkündür. (...)

Türkiye'de ilâç sanayii de halk sağlığını sömürme konusu yapan olumsuz bir düzeyde bulunmaktadır. Memleketimizde temel kimya sanayii kurulmadığından, bizdeki ilâç sanayii, hep bildiğiniz gibi ithâl edilen ilâç ham maddelerinin ambalajlanması görevini yapmaktadır.

Yerli ve yabancı sermayenin büyük ilgi gösterdiği bu sanayi alanında yapılan yatırımların hedefi, sadece iç pazarı tutmak, ilâç tüketimini sun'î şekilde arttırıcı tedbirlerle daha çok para kazanmaktır. Bu nedenle ilâç firmaları arasında halkın zararına sonuç veren olumsuz rekabetler yapılmaktadır. Bu olumsuz rekabetle bazan, piyasaya sürülen ilâçlar için kalite ve müessir madde bakımlarından şüpheyi dâvet eden durumlar görülmektedir. Bugünkü haliyle ilâç sanayiinin halka yararlı olması ve millî ekonomimizin gelişmesini engelleyici durumdan çıkması için bu alanda yatırım yapan bütün teşebbüs sahiplerini belli oranda ihracat yapmaya mecbur tutmalıyız. Ayrıca bakanlık tarafından etkin bir şekilde kalite kontrolleri yapılmalıdır. Halkın sırtından % 200-300 oranında fahiş kârlar sağlanmasının önüne geçmek için fiat tesbiti konusunda rasyonel tedbirler alınmalıdır.

İlâç sanayiinin ve eczacılık hizmetlerinin halk yararına işlemesi ve halk sağlığının ticaret konusu olmaktan kurtulması için, bu iki sektörün de devlet tarafından işletilmesinden başka geçerli bir yol yoktur. Anayasamız, 36. Maddesinin son fıkrasında «mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.» dediğine göre, halk sağlığının ticarî amaçlarla bir sömürme konusu yapılması önlenmelidir.»

Yeni Kurulan Örgütler

Türkiye İşçi Partisi, bütün yurtta yeni örgütler kurmaya ve pasif kuruluşlarını yenilemeye devam etmektedir. Öte yandan, henüz teşkilâtımız bulunmayan 5 ilde de kuruluş çalışmalarına başlanmıştır. Aşağıda yeni kurulan örgütlerimizden bazılarını bulacaksınız.

AMASYA (Merkez İlçe) :

Başkan : Bülent Elmacı, Sekreter : Sait Tekoğlu, Sayman : Hacı Yaman, Üyeler : Şerif Atalay, Abdullah Bulut.

AMASYA (Gümüşhacıköy) :

Başkan : Sâdık Aktaş, Sekreter : İsmail Alparslan, Sayman : Mustafa Türk, Üyeler : Necmettin Ateş, Mehmet Yavuz.

AMASYA (Merzifon) :

Başkan : Ahmet Mayda, Sekreter : Sami Yıldırım, Sayman : Arslan Çetin, Üyeler : Rumi Ural, Muharrem Uslu, Kâmil Yiğit, A. Rıza Üstün,

AMASYA (Suluova) :

Başkan : Fahri Dadak, Sekreter : Ömer Çaycı, Sayman : Nuri Şahin, Üyeler : Mahir Sekman,Hasan Gök.

EDİRNE (Enez) :

Başkan : Orhan Eriklili, Sekreter : Ali Yılmaz, Sayman : İsmet Tekin, Üyeler : Mehmet Olgaç, Yusuf Kervan.

EDİRNE (Havsa) :

Başkan : Mehmet Solmaz, Sekreter : Mustafa Sobacı, Sayman : Feyzullah Sobacı, Üyeler : Hasan Çakal, Mehmet Egemen.

TEKİRDAĞ (İl Örgütü) :

Başkan : Kâzım Yavuzçifçi, Sekreter : Osman Eryörük, Sayman : Servet Ural, Üyeler : Hulki Taşkın, İbrahim Oralkan, Aziz Özgüç, Rasim Akgül.

TEKİRDAĞ (Merkez İlçe) :

Başkan : Ali İhsan Sucular, Sekreter : Hüseyin Karaoğlu, Sayman : Orhan Kılıçer, Üyeler : Hüseyin Han, İbrahim Kurtulmuş.

TEKİRDAĞ (Malkara) :

Başkan : İbrahim Turgutlugil, Sekreter : Mehmet Çomak, Sayman : Recep Doğan, Üyeler : Osman Özdilek, Mustafa Keser.

(Devamı 32. Sayfada)

KÖY İŞLERİ BAKANLIĞI BÜTÇESİ :

Bahadınlı: "Egemen Sınıf İktidarları Köylüyü İnsan Yerine Koymamıştır„

T.İ.P. Yozgat Milletvekili Yusuf Ziya Bahadınlı'nın Köy İşleri Bakanlığı 1969 yılı Bütçesi üzerine yaptığı konuşmanın özeti :

«Açıkça söylemek isteriz ki, üçte iki çoğunlukta olan köylü sınıfına, **(Atatürk'ün «köylü efendimizdir» demesine ve öyle görmesine rağmen)** tüm egemen sınıf iktidarları ona bir parya gözüyle bakmışlardır. Egemen sınıf iktidarlarının son halkası olan A.P. iktidarından da köylü lehine bir davranış beklemek elbette saflık olur.

Büyük çoğunluğu okuma - yazmadan ve tüm eğitim imkânlarından yoksun bırakılan Türk köylüsü, çok yerde toprağı işlediği halde toprak sahibi olamamış; ortakçı, ırgat, yarıcı olmaktan öteye geçememiştir. Nuh Nebi'den kalma ilkel araçlarla donatılı bir çalışma düzeninden sıyrılamamıştır. İnsanca yaşanacak bir evden, sudan, ışıktan, yoldan tüm uygarlıktan uzakta tutulmuştur. İşsizlik onu, Almanya'lara, Avustralya'lara sürmüş, büyük şehirlerde kapıcılık, küfecilik, odacılık, sokaklarda sırtı yorganlı kümeler halinde per - perişan bir duruma sokmuştur. Bakımsızlık, tedavisizlik, ilâçsızlık onu kör, topal, kötürüm, cüzzamlı ve veremli yapmıştır. Ektiği buğday, tütün, pamuk, pancar, ayçiçeği elinden yok pahasına alınmış, emeği birkaç yüz tüccar tarafından sömürülmüştür.

Orman köylülerinin içinde bulunduğu durum yürekler acısıdır. Ziraat odaları, her köylü ailenin başında püsküllü belâdır bugün. Ziraat Bankası onlar için kurulmuştur, ama krediyi ağalar, fabrikatörler, tüccarlar alır. Tarım Kooperatifleri onlar için açılır, ama onların dışında bir kuruluştur.

Hasılı Türkiye köylüyle vardır, ama Türkiye'de köylü yokmuş gibi davranılır. Bütün bunlar bir bir üstünde durulacak sorunlardır.

TOPRAK REFORMU

Yıllardır sözü edilen ve fakat egemen sınıflar ve iktidarları tarafından yozlaştırılan bir **«toprak reformu»** sorunu vardır.

A.P. iktidarı, bu sorunu **«tarım reformu»** adıyla ne gerçeklere, ne de bilime uyan bir uydurma terimle geçiştirmekte, köylüyü oyalamakta ve kandırmağa çalışmaktadır.

1967 yılında Türkiye'de çalışan nüfusun % 75'i tarımda görülmektedir. Bunların sayısı 10 milyondur. 4 milyon aile tarım sektöründen geçinmek zorundadır. Köy İşleri Bakanlığının 43 ilde yaptığı köy envanterinden köylünün üçte birinin topraksız olduğu anlaşılmıştır. Topraksızlar oranı Urfa'da yüzde 53,7, Diyarbakır'da 46,8, Siirt'te 42, Sivas'ta 34,4, Gaziantep'te 36,5, Hatay'da 35, 3, Çankırı'da 35,6, Ankara'da 28,3, Konya'da 26,3'tür. Bu oranı Türkiye için genelleştirirsek, tarımda çalışan 3,5 milyon insanın, ya da tarımdan geçinmek zorunda olan 1 milyon 300 bin ailenin topraksız olduğu meydana çıkar. Bunların bir kısmı başkalarının toprağını işlemekte, bir kısmı tarım işçisi olarak çalışmakta, önemli bir kısmı da işsizdir. Buna karşılık tarımdaki ailelerin yüzde biri, toprakların yüzde 25'ini kullanmaktadır.

Bugün bu gerçekler, bu sayılar, istatistiklerden bir bir çıkmağa ve topraksız ya da az topraklı köylülerin kafalarına yazılmağa başlamıştır.

Bugünkü düzen istediği kadar «kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz» tanısın; köylü bu haksızlığı görmüş, Anayasanın «hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz» sözünü bir kalkan haline getirmiştir.

Atalan ve Göllüce köylüleri somut birer örnek vermişlerdir.

Atalan, 700 nüfuslu bir köydür. Bu 700 kişinin tapulu bir tek mülkleri vardır. O da mezarlık... Mezarlık dışındaki bütün topraklar 6 ağanın buyruğundadır. Aslında bütün topraklar hazinenindir. 6 ağa bir yolunu bulup 1500 dönüm toprağı tapulatmış. 1967'de köye gelen kadastro memurlarıda 1500 dönümü bir kalem de 15500 dönüme yükseltmişlerdir. Köylüler başvurmadık yer bırakmamışlardır, olmamış ve mevcut düzenin ağadan yana olduğunu üzüntüyle görmüşler.

Köylülerin hak aramaları karşısında ağalar, daha da ağalaşarak, o güne kadar bu topraklara pamuk ektirirken, köylüyü işsiz bırakmak için buğday ektirmeğe başlamışlardır. Daha sonra, köyün çevresinde ne kadar mera varsa, tümüne buğday ektirmişler, köylüyü işsiz bırakmanın yanında, köyün malının - davarının yayılacağı merayı da ortadan kaldırmışlardır. Sonuç : Köylü, malıyla - davarıyla birlikte aç bırakılmıştır.

Ve Atalan'lılar, Göllüce'liler Anayasaya sahip çıkmıştır.

Anayasa, bütün maddeleriyle hayata kavuşmadıkça ve küçük bir azınlığı, büyük çoğunluğa tercih eden kanunlar bir bir gerçek hakka, gerçek adalete ve emeğe saygılı hale getirilmedikçe ve bu doğrultuda yeni kanunlar çıkarılmadıkça, protestolar, işgaller olacaktır. Atalan'da tomurcuklanacak, Göllüce'de açacak ve tüm Anadolu'ya yayılacaktır.

TARIM KREDİLERİ

İkinci beş yıllık plânda kredi sorununa da yer verilmiş ve **«tarım kredilerinin miktarı ve dağıtım düzeninin tesbit edileceği, kredilerin üretimi artırıcı yönde, sosyal adalet ilkesine göre yeter miktarda da-**

ğıtılacağı» öngörülmüştür.

Ne var ki uygulamalar plânların dışında ve ona yüzde yüz zıt bir yönde yapılmaktadır.

Türkiye'de tarım kredisi veren başlıca organ Ziraat Bankası'dır. Bu banka, 1962 yılında 148 bin 754 kişiye 12 milyon 570 bin lira kredi vermesine karşılık, 31 kişiye 10 milyon 739 bin lira kredi vermiştir. Bugün tarımla uğraşan ailelerin miktarı 3 milyon 405 bindir. Bu miktardan ancak bir milyonu kredi alabilmektedir.

1965'de bir işletmeye ortalama en az 296 lira, ortalama en fazla 626 bin lira kredi verilmiştir.

Daha sonraki yılarda da aynı kredi adaletsizliği devam etmiştir.

Türkiye'de tarım kredilerinin dengesiz dağılımının nedeni, toprağın dengesiz dağılımıdır. Çünkü Ziraat Bankası, dün de, bugün de çiftçiye ancak ipotek karşılığında kredi vermektedir.

Bu kredi dengesizliği, tefecilik sistemini yaratmıştır. Bugün köylü çok kez yüzde 30 dan yüzde yüze kadar yükselen bir faizle borç para alma zorunda kalmaktadır. Bir gerçek daha var, yüzde yüze kadar faizle para dağıtan tefecilerin, daha çok Ziraat Bankası'ndan büyük kredi alanların arasından çıktığı görülmektedir.

Bir başka husus da şudur: Yeterince kredi alamıyan köylüler, tefecilerden yüksek faizle kredi alırken, bunun karşılığı olarak toprağını ipotek etmek, çok zaman da borcunu ödiyemiyerek toprağını tefeciye terketmek zorunda kalmaktadır. Böylece köylü, günden güne topraksızlaşırken, toprak ağalığı daha da güçlenmektedir.

Bunun en yeni ve canlı örneği, Ege'de tütün ekicilerine açılan kredi adaletsizliğinde görülmüştür. 91 ihracatçıya 600 milyon lira kredi verilmiştir. Yani kişi başına 6 milyon 600 bin lira... Tütün ekicisine ise aile başına ortalama 531 lira verilmiştir. Bu ölçünün bütün üretim dallarında, incirde, üzümde, fındıkta, buğday'da, pamukta ve benzeri ürünlerde uygulandığını rahatlıkla söyliyebiliriz.

ORMAN KÖYLERİ

İkinci beş yıllık kalkınma plânı, Türk köy ve köylüsünün içinde bulunduğu durumu incelemiş ve şu sonuca varmıştır :

«Köylümüzün büyük çoğunluğu okuma - yazma bilmez. Eğitim imkânlarından sınırlı olarak yararlanır. Üretim gücü ve seviyesi düşüktür. Yıllık geliri yağmura bağlıdır. Ürününü tüccara yok pahasına satmaktadır. Ölüm oranı yüksektir. Beslenme imkânları yetersizdir. Köylümüz genellikle topraksız ve az topraklıdır, yolsuzdur, elektriksizdir.»

Bunlar bir bir sayıldıktan sonra, orman köyleri bölümünde çözüm yolu olarak arıcılık, küçük el sanatları kursları açılacağını ve kooperatifler kurulacağını göstermiştir.

1965 sayımına göre Türkiye'de orman içi ve ormana bitişik 13 270 köyde 7 milyon insan oturmaktadır. Türk köylü nüfusunun üçte bir miktarıdır bu.

Bugün orman köylerinin baş derdi topraksızlıktır. Orman köyleriyle ilgili bir monografik araştırma, orman köylerinde oturan köylülerin yüzde sekseninin verimsiz topraklarla uğraştığını ortaya çıkarmıştır.

Bazı orman bölgelerindeki köylerde ise topraksız ailelerin oranı çok yüksektir. Örneğin Denizli orman köylerinde yüzde 17.3, Kastamonu'da yüzde 31.1, Malatya'da yüzde 21.3, Kars'ta yüzde 20, Kırklareli'nde yüzde 22.2'dir.

Yine aynı yerlerle ilgili olarak ortaya çıkan bir başka gerçek de, kendini geçindirebilecek kadar 50 dönüm ve daha fazla genişlikte toprağa sahip bulunan ailelerin toplam içindeki oranlarının çok düşük olmasıdır. Bunların oranı Denizli orman köylerinde yüzde 21.7, Kastamonu'da yüzde 13.1, Kızılcahamam'da yüzde 7.7, Malatya'da yüzde 6.3, Kars'ta yüzde 18.5, Kırklareli'nde yüzde 18.7'dir. Görüldüğü gibi orman köylerinde elinde toprağı olanların da büyük çoğunluğunun toprağı kendisini geçindiremiyecek kadar azdır.

Orman köylüsünün bugünkü durumuna köklü bir çözüm yolu bulunmadıkça, orman suçlarının bağışlanamıyacağını Anayasaya da koysak yine önünü alamıyacağımız kesindir.

Orman köyleri, genellikle küçük ve dağınık topluluklardır.

Küçük toplulukların sorunlariyle meşgul olmak, türlü güçlükler doğurmaktadır. Her türlü imkân, sayıca kalabalık yerleşme noktalarına götürülmekte, bu küçük orman toplulukları ihmal edilmektedir.

Orman köyleri küçük ve dağınık topluluklar olduğu için, şehir ve pazarla gereken ölçüde ilişki kuramamaktadır. Bu nedenle, orman köylüsünün yetiştirdiği ürün para etmemektedir.

Orman köylüleri türlü yönlerden ilkel bir hayat sürmektedirler. Çoklarında okul yoktur, okuma - yazma oranı çok düşüktür. Tarımcılık, hayvan yetiştiriciliği gayet ilkeldir.

Yol, su, okul, sağlık tesisleri, elektrik gibi şeyler söz konusu değildir. Yozgat'ın Çayıralan ilçesine bağlı bir köyde en varlıklı, en nüfuzlu bir ailenin bu yıl çıkardığı her türlü ürünün hesabını yaptık. Ancak 4'ü çalışabilen bu ailenin yıllık kazancı 900 liradır. Bu paraya, 4 kişinin emeği, iki çift öküzün çalışması, toprak rantı ve ayrıca türlü araçların kullanılması ve ektiği bin liralık tohum ücreti dahildir. Bu orman köylüsü aile, emeği ve kullandığı araçlar bir yana, ektiği tohumun parasını dahi alamamıştır. Aynı köyde, bir de en yoksul bir ailenin gelir ve giderini hesap etmek istedik, ama edemedik. Çünkü geliri yoktu.

GİZLİ İŞSİZLİK

Türkiye'nin en önemli sorunlarından biri açık ya da gizli işsizliktir.

1965 nüfus sayımına göre, Türkiye'deki aktif nüfus miktarı 13.5 milyondur ve yaklaşık olarak 10 milyonu tarım sektöründe yer almaktadır. Türkiye'de işlenen toprağın yüzde 89'u hububat üretimine ay-

⟶

rılmış ve bu yüzden işler belirli bir zamana sıkışmakta ve köylü diğer zamanlarda boş kalmakta, büyük bir işgücü boşa harcanmaktadır.

Bu durum, büyük bir işgücü israfı yanında, tüketici olarak yurt ekonomisine ağır bir yük olmaktadır.

Orman köyleri de bu konunun dışında değildir. İşsizliği ortadan kaldırmanın yolu, ağır sanayie gidilmekle mümkündür. Özellikle orman köylüsünü işsizlikten kurtarmak için orman sanayiini orman böl gelerine kurmanın gereğine inanıyoruz.

Bugün Türk köylüsü için hiçbir sosyal güvenlik söz konusu değildir. Ve bugüne dek bu konuda bir çözüm yolu ne düşünülmüş, ne de bulunmuştur. Oysa her toplumsal yapı, kendi üyelerine mutlaka bir güvenlik sağlar, ya da böyle bir çabada bulunur. En ilkel topluluklarda da en modern topluluklarda da bu vardır. Kapitalist toplumlar da bu çaba içindedir. Sosyalist toplumlar bu düzeni kurmuşlardır. Bu düzen öylesine işler ki, halk, devletin kendine böyle bir güvenliği sağladığının farkına varmayacak kadar güvenlik içindedir. (...)

ZİRAAT ODALARI

Bugün köylünün en fazla şikâyetçisi olduğu bir sorun da Ziraat Odaları'dır.

1957'de yürürlüğe giren Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği Kanunu'nun 1. Maddesi aynen şöyledir :

«... **Ziraatın her sahasında umumî menfaatlere uygun bir surette gelişmesine, mahsul kalitesinin iyileşmesine, müstahsilin kalkınmasına;... her türlü ziraat işleriyle iştigal edenlerin hak ve menfaatlerini korumaya çalışmak**»'la görevlidir.

Ziraat Odaları, bu birinci maddede yazılı görevleri yerine getirseydi, köylü şikâyetlerini değil, memnunluğunu bildirirdi.

Bugün ziraat odaları, genellikle iktidarın köylüyü ekonomik ve politik baskılar altında tutan bir kolu halinde çalışmaktadır.

Kanunda her köylünün ziraat odalarına mutlaka üye olmaları gerektiğine dair tek bir satıra rastlanmadığı halde hiç toprağı olmıyana, ya da çok az toprağı olana da mecburi aidat yüklenmekte, vermediğinde zorla tahsil etme yolları aranmaktadır. Yüzlerce dönüm toprağı olanlarla, hiç toprağı olmıyan bir tutulmaktadır. Bunlara karşılık da bir hizmetin götürüldüğü hemen hemen görülmemektedir.

Ziraat Odaları köylüye hiçbir şey vermiyen, köylüden zorla aidat ve havadan maaş alan bir bürokrat zümre yaratmaktan öteye geçemiyen bir kuruluştur. Kısa zamanda ıslâh edilmezse tasfiyesi gerekecektir.

KÖYLÜ — ŞEHİRLİ AYRIMI

Eskiden beri köylü ile şehirli arasında büyük bir ayırım yapılmış ve bugün de yapılmakta devam edilmektedir.

Şehir okullarını devlet yapar, şehir yollarını devlet yapar, şehir suları devletin yardımıyla sağlanır. Ama köye yol mu yapılacak, «halkın gönüllü katılması»'na başvurulduğu gibi, mazot parasını da köylü sağlar, taşını, kumunu da köylü çeker. Okul yapılırken de öyle, köye su getirilirken de öyle.

Egemen sınıf iktidarlarının köylüyü insan yerine koymaması alışkanlığını, uyanık köylü sınıfı pek yakında ortadan kaldıracaktır.»

EMEKÇİ HALKTAN PARTİSİNE :

«Yeter Ettiğin Yeter İktidar!»

Bu iktidar partisi ne kadar hızla zengine yapışıyor? Amerika'dan, Avrupa'dan toplayıp getirir. İçindeki fukaraya zulüm verdirir. Her zaman için zengin sevindirir. Kadastro heyetini zengine gönderir, fakirin vurup gözünü kör eder. Fakiri düşünmez, yoldan yolaktan...

Bankalarda para koymaz, verir zengine. İlden, ilçeden işhanı açtırır, kalkınsın zenginler hızla diye. Yeter ettiğin iktidar, yeter! 32 milyondur Türk'ün nüfusu. Bunun 5 milyonunu kalkındırdın, 27 milyon asıl Türk'ün ise yeri ve yurdu yoktur. Dünya yıkılsa, içinde bir merteği yoktur hesabı... Bunu yapan iktidar bir düşünsün. 27 milyon yersiz - yurtsuz kalacağına, bir avuç iktidar yok olsun!

Selâm gönderip 6. Filoyu getirirsin. 1,5 milyarı hemen sarf edersin, bayrak çekilince yola düşersin, varınca yerine hanımla göbek atarsın. Sanki vatandaşın düğün merasimi!

Bizde asillik varsa hemen yürürüz, varıp kardeşimiz işçiyi hemen görürüz. Kolkol olup aleyhine yürürüz, başımızda önderimiz olursa....

Fakir hasta olup belediyeye varınca (alın aşağı, indirin) deyip semer gibi vurur boynuna. Bir fakir «hastayım» diyemez, dese de derdi dinlenmez. Çünkü bir iplik çekersen sökülür, yanalık derdi dinlenmez fakirin.

Sayın Genel Başkanım, evvelâ hâtıralarımı sunarak elerinden sıkarım. Benim bu hâtıramın herhangi bir gazetede yayınlanmasını yüksek şahsiyetinizden rica ederim. Hangisinde yazılıp yayımlanmasını da bana bildirmenizi saygılarım la arz ederim.

Adres : İnkilâp Meydanında
Hasan Meydanı Açık **ELBİSTAN**

KUAS: «Özel Sektörü Korumak için İ. Devlet kurumlarını yıkmak isteyenlere, Emekçi halkımız müsaade etmiyecektir»

Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı bütçesi üzerinde T.İ.P. Gurubu adına Genel Sekreter, Ankara Milletvekili Rıza Kuas'ın yaptığı konuşmanın özeti:

«Yeraltı ve yerüstü kaynaklarımızı, iktisadî devlet teşekküllerinden koparıp almak, özel sektörün eski bir özlemidir. A.P. iktidarı, özel sektörün, batılı kapitalist ülkelerin ve özellikle Amerika'lıların iştihasını kabartan bir yol izlemektedir.

Özel sektörün bu rüyası ile aynı doğrultudaki partizan çabalarla iktisadî devlet teşekküllerini bir anda boğup yıkmak isteyenlere emekçi halkımız ve millî güçler müsaade etmiyecektir. Çünkü bilinçli kitleler, Türkiye'de devlete ağırlık veren bir millî endüstrinin kurulmasını ve kapkaç kapitalizminin oyunlarına son verilmesini istemektedirler. Fakat A.P. iktidarı, iktisadî devlet teşekküllerini ve yeraltı - yerüstü servetlerimizi özel sektöre ve onların en zengini Amerika'lı kapitalistlere daha kolay hediye edebilmek için bir ikinci bakanlık kurabilmiş ise de plânını tam uygulayamıyacaktır. Çünkü önümüzdeki seçim, AP'nin bu hayalini sona erdirecektir.

AP iktidarı, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı ile, yeraltı ve yerüstü kaynaklarının işletilmesi ve değerlendirilmesi hakkında daha çok özel sektörün intibak edebileceği, fakat iktisadî devlet teşekküllerinin uyamayacağı yeni bir kanunî tatbikatın yaratılması amacını gerçekleştirmek istemektedir. Nitekim, Enerji ve Tabiî Kaynaklar bütçesinin iskeleti, yatırım rakkamları olmayıp, kanunlaşmasını öngördükleri, çıkarları özel sektöre yontan tasarıların tanıtılmasından ibarettir.

YABANCIYA İMTİYAZ

Bu tasarılardan en ilgi çekenlerden birisi, «Türkiye Maden Bankası A.O.» dır. Kendi yeraltı ve yerüstü servetlerimizi işleyebilecek durumda olan iktisadî devlet teşekkülleri var iken, özel sektöre işletmek ve devlet kesesinden özel şahıslara kredi verilmesini organize edecek bir banka bağışlamak, emekçi yoksul halkı perişan eden zihniyetin tipik bir teşebbüsüdür. Öte yandan kendi millî petrol şirketlerimizin 8 arama ruhsatnamesinden başka ruhsata sahip olmadığı bir durumda, özel sektörcü eğilim daha çok kapitalist dış ülkelerin çıkarlarını gözeten bir felsefe ve anlayışla hareket ederek petrolümüzü, ulusumuzun yüzünü güldüren bir politikaya oturtamamaktadır.

Yüce Meclisimiz, bütçesi dolayısiyle bu Bakanlığın görevini yeniden ve kesin olarak tarif etmelidir. Elektrik, su, tabiî gaz alanında ülkemizin çok büyük ihtiyaçları var iken, bu Bakanlığın mahiyetini ve anlamını değiştiren diğer konuların dikkatle ayıklanması gereklidir. Enerji ve tabiî kaynak olarak ülkemiz hâlâ tezeği bilir ve kullanırken, AP iktidarı Amerikan çıkarlarını bir yana bırakıp Türk halkını mutlu kılacak millî bir politikayı bu Bakanlıkta mutlaka uygulamalıdır.

Büyük şehirlerimizin sık - sık elektriği kesilmekte, işyerleri saatlerce felce uğramakta, milyonlarca liralık iş saati ve millî servet heba olmaktadır. Büyük şehirlerin enerji ihtiyacı ve sanayiimizin istediği enerji miktarı her geçen gün artmaktadır.

Bakanlık her halde bu ihtiyaca, elektrikleri keserek olumlu bir cevap vermiş sayılamaz.

Bu durum muvacehesinde her köye elektrik vaadi ise hiçbir köylünün ciddiye almadığı bir husustur.

TEMELSİZ BİR BÜTÇE

Enerji tüketiminin gelişmesi, bir ülkenin hem endüstrileşmesi, hem de sınaî üretimin artışını tesbit bakımından büyük bir önem taşıdığı için, bu Bakanlığın bu açıdan gerekli istatistikleri de hazırlamış olması görevi iken, bu yola gidilmediği görülmektedir. Enerji üretiminde izlenen politikanın millî çıkarlarımıza ve halkımızın gerçekten kalkınmasına giden bir yolda olmaması gerçeğini unutmadan diyebiliriz ki, petrol ürünlerindeki artış bile, bir bakıma yabancı şirketlerin tüketimini kolaylaştıracak yanlış bir trafik politikasının belediyelere bile yansıtılmasının sonucudur. Bu arada halkımızın gittikçe ilgi gösterdiği bütan gazının çok pahalıya satılması, hele depozito yoluyla açıktan servet elde edilmesi gibi piyasa oyunlarının döndüğü işlere önem vermeyen Bakanlık, enerji tüketimi rakamlarının artışından övünç duyarken, bu artıştan haksız olarak halkımızdan alınan paraların yerli ve yabancılara giden kâr oranlarını da gösterseydi daha ilginç bir tabloyla karşılaşırdık.

Ne yazık ki bu bakanlık bütçesi de kalkınmamızı gerçekten sağlayacak bir temel felsefeden yoksun bir görüşün içindedir.»

İMÂR - İSKÂN BAKANLIĞI BÜTÇESİ :

EKİNCİ : «ARSA SPEKÜLÂTÖRLERİ BÜYÜK VURGUN VURUYOR»

Türkiye İşçi Partisi Meclis Grubu adına İmar ve İskân Bakanlığı 1969 yılı bütçesi üzerinde Genel Sekreter Diyarbakır Milletvekili Tarık Ziya Ekinci'nin yaptığı konuşmanın özeti :

«Türkiye'de bugünkü bozuk ekonomik ve sosyal yapıya bağlı olarak her alanda görülen dengesiz ve başıboş gidiş, şehirleşme hareketinde daha açık ve belirgin bir şekilde görülmektedir. 1950'de, 3.883,865 olan şehirli nüfusu 1965'te 9.395.159'a yükselmek suretiyle 15 yılda iki buçuk misli bir artış göstermiştir. Önümüzdeki yirmi yıl içinde şehirli nüfusun 25 - 30 milyona çıkacağı tahmin edilmektedir. Son 15 yılda 5,5 milyon civarında bir artış gösteren şehirli nüfusun meydana çıkardığı sorunları gözönüne getirdiğimizde, yılda bir milyon artarak devam edecek bu sür'atli şehirleşme hareketinin yaratacağı problemlerin önemi kendiliğinden ortaya çıkar. (...)

ARSA SPEKÜLÂSYONU

Gerek şehirleşme hareketi sonucu, gerekse yenileme ve benzeri sebeplerle artan konut ihtiyacı dolayısıyla ortaya çıkan arsa talebi karşısında büyük para sahipleri, şehirlerin etrafında iskâna açılan alanlarda, sermayelerini ucuz fiatla satınaldıkları arsalara yatırmak suretiyle kısa zamanda çok büyük kâr sağlama yollarını bulmaktadırlar. Bugün büyük şehirlerimizde arsaların tapudaki tescil değeri ile rayiç bedelleri arasında milyarlara varan bir millî servet yatmaktadır. Şehirleşen arazinin önceden geleceğini tahmin eden spekülâtörler, cüz'î fiatlarla satınaldıkları arazileri, bu bölgelerin meskûn hale gelmesi ve altyapı yatırımlarıyla kamu hizmetlerine kavuşması sonucu, hemen parselliyerek 100 - 500 misli fiatlarla satmakta ve spekülâsyonlar için büyük sermaye toplamaktadırlar.

1949 yılında 2.000 liraya alınan bir arsanın, 1955'te 700.000 liraya satılması, İzmir'de Alsancak semtinde 4.000 lira civarında olan arsaların 1962 yılında 500.000 liraya müşteri bulması ve İstanbul'da bir yıl içinde 1,5 milyar liralık emlâk alış - verişinin yapılmış olması gözönüne alınırsa, Türkiye'de arsa spekülâsyonunun ne seviyede bulunduğunu ve millî gelirin ne şekilde gaspedildiğini anlamak mümkündür. Arsa spekülâsyonu, kamuya ait değerlerin, yani alınterinin bir nevi gasp olayıdır. Bu yoldan millî gelir dağılışında büyük adaletsizlikler olduğu gibi, kıt olan sermaye faktörünün birikimi ve sanayileşmeye yönelmesi de önlenmektedir.

Bugüne kadar gelmiş geçmiş iktidarların hiçbirisi, arsa spekülâsyonunu önleyici ciddî bir tedbir almaya yönelmemiş, üstelik spekülâsyonu teşvik edici bazı tasarruflarda bulunmuşlardır. Bugün hâlâ devlet müesseselerinin arsa spekülâsyonuna yolaçan tasarruflarını görmekteyiz. Gerek Birinci Beş Yıllık Plân ve gerekse İkinci Beş Yıllık Plan, devletin arsa stoku yapmasını ve spekülâsyonu önleyici tedbirler alınmasını öngören tavsiyeler getirmiş olmasına rağmen, devlet arsalarının satışa çıkarılmak suretiyle arsa spekülâsyonuna imkân verilmiş olması son derece hazindir. 1967 yılında Ankara civarındaki hazine arsalarının satışa çıkarılmasını ve malî sıkıntı içinde bulunan bazı belediyelerin, geleceği düşünmeden, ellerindeki kıymetli arsaları ihale yoluyla spekülâtörlere kaptırmalarını, buna bir örnek olarak gösterebiliriz. Boğaz Köprüsü ve buna bağlı çevre yollarının inşaatı da civardaki arsaların büyük değerler kazanmasına ve spekülâsyon konusu olmasına yol açacaktır. Boğaz Köprüsü ve çevre yollarının ikmalinden sonra civar arsalarda meydana gelecek değer artışı 13 milyar lira olarak tahmin edilmektedir. Kamuya ait bu büyük değerin özel ellerde israf edilmesini müsamaha ile karşılamak, vatandaşlarımızın sosyal adalet duygularını zedeliyecek ve Türkiye'nin kalkınma çabalarını açıkça engelliyecektir. Toplum menfaatleriyle bağdaşmıyan ve Anayasa düzenine karşı olan bu gidiş, özel sektörcü kalkınma yönteminin bir gereği olarak yürütülmekte ve Adalet Partisi İktidarı tarafından teşvik ve himaye görmektedir.

ALINACAK TEDBİRLER

Anayasamızın 36. Maddesinin son fıkrası, **«Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz,»** demektedir. Bu açık hüküm karşısında 4.000 liraya aldığı bir arsayı 500.000 liraya satan bir spekülâtörün mülkiyet hakkını kullanmasının toplum yararına aykırı olduğunu, iyiniyet sahibi her kes kabul etmek zorundadır. O halde yapılacak şey, arsa spekülâsyonunu önlemek ve şehir arsalarını hem kamu hizmetinde kullanmak, hem de konutsuz vatandaşları ucuz konut sahibi yapmak amacıyla halk tipi toplu konut inşaatlarına tahsis etmek için bütün şehir arsalarını kamulaştırmaktır. Bütün kalkınmış ileri sanayi ülkelerinde şehir arsaları ya kanunun **mülkiyetindedir, ya da arsa mülkiyeti, spekü**lâsyonları önliyecek kesin hukukî esaslara bağlanmıştır. Bu ülkelerde şehir arazileri bir ticaret metaı olmaktan kurtarılmış ve imâr plânlarının gereklerine göre kamu yararına kullanılmaktadır. Hollanda ve İsveç'te şehir arazilerinin hemen hemen tamamı belediyelere aittir. İngiltere ve İtalya'da arsalardan meydana gelen kıymet artışları kamuya mal edilmektedir.

Fransa'da şehirlerin gelişme alanlarında belediyelerin istimlâk ve şüfa hakları vardır.

Sayın milletvekilleri, bu başıboş gidiş içinde konut sorununun toplum yararına çözümlenmesi, ancak şu tedbirlerin alınmasıyla mümkün olur:

1 — Bütün şehir arazilerini devlet elinde toplıyarak, arsa spekülâsyonunu önlemek ve özel arsa mülkiyetinin şehir plânları üzerindeki baskısını kaldırarak, konut maliyetinde arsa payını % 5 - 10 civarına indirmek,

2 — Konut yapımında özel sektör yatırımlarını vergi politikasıyla düzenliyerek, kamu konut yatırım larının konut inşaatındaki oranını yükseltmek,

3 — Lüks konut yapımına hiçbir suretle kredi vermemek, konut kredilerini yalnız standard halk tipi toplu konutlara tahsis etmek,

4 — Konut inşaatında gerekli yapı malzemelerinin ucuz fiatla sağlanması olanaklarını gerçekleştirmek,

5 — Her bölge için ekonomik ve sağlık şartlarını haiz halk konutu tiplerini tespit ederek bunları halka benimsetmek,

6 — Küçük konut tasarruflarının toplanarak en verimli şekilde kulanılmasını sağlıyacak bir teşkilâtlanmayı gerçekleştirmek,

Bütün bu hususların gerçekleşebilmesi toplum yararını ön plânda tutan bir düzenin kurulmasıyla mümkündür. A.P. iktidarının arsa spekülâsyonu ile mücadele etmesini ve bütün fukara emekçi halkın ucuz konut sahibi olmasını sağlıyacak tedbirleri almasını beklemek bir hayaldir.

KARABORSA

Sayın Milletvekilleri, başlıbaşına bir problem olarak hem düzenli şehirleşmeye engel olan, hem de hal kın konut sahibi olmasını güçleştiren arsa sorunu yanında, yapı malzemesi de günden güne pahalılanmak ta ve çok defa bu da bir spekülâsyon konusu olmaktadır. Nitekim 1968 yılı inşaat mevsiminde devlet fabrikalarında üretilen temel yapı malzemelerinden biri olan çimento, karaborsaya intikal etmiş ve kendi olanaklarıyla konut sahibi olmaya çalışan vatandaşları çok zor durumlara sokmuştur. Devlet fabrikalarından normal fiatla aldıkları çimentoyu stok yaparak, sun'i bir darlık yaratan aracı tüccarlar, aynı çimentoyu karaborsa yoluyla iki misli fiatla vatandaşlara intikal ettirmek suretiyle büyük haksız kazançlar sağlamışlardır.

KİRACILARIN DURUMU

Konut promlemi konusunda üzerinde önemle durulması gereken bir husus ta kiracıların durumudur. Şehirleşme süreci, kiracı miktarını önemli sayıda art tırmaktadır. Nitekim, 1955 yılında kira konutunda oturanların oranı % 36 iken, bu oran 1960'da % 42'ye çıkmıştır. Şehirleşmeye bağlı olarak bu artış devam etmektedir. Büyük şekirlerde bu oran daha da yüksektir. 1960 yılında Türkiye'de ortalama olarak kiracı oranı % 42 iken, İstanbul'da % 61,4 ve Ankara'da % 62,4 olmuştur. Gecekondularda yaşıyan vatandaşların % 30 - 60'ı kirada oturmaktadırlar. Şehirleşmenin sür'atli bir şekilde devamına bağlı olarak yıldan yıla artan konut talebi ve buna karşılıyacak tedbirlerin getirilmeyişine bağlı olarak birçok kimseler kiralık konut veya gecekondu yaparak kiraya vermektedirler. Aylık gelirleri 400 liradan az olan memur, müstahdem ve işçiler, aylık gelirlerinin % 29'unu kiraya vermek zorundadırlar. Bu durum, düşük gelirli aileleri ya gıdalarından kısarak yüksek kira ödemeye ya da düşük vasıflı barınma şartlarını tercih etmeye mecbur bırakmaktadır.

Kira sorununun halli, Türkiye'de konut sorununun halk yararına köklü bir şekilde çözümlenmesine bağlıdır.

SAHİL YAĞMASI

Son yıllarda turizmin gelişmesi ve turist sanayiinin özel sektör için iyi bir kazanç alanı haline gelmesi nedeniyle, şehir arsalarından sonra, deniz sahillerinin kapatılmasına yönelen yeni bir spekülâsyon türü ortaya çıkmıştır. Yerli ve yabancı bir avuç firma, deniz kıyılarını kapatarak kamuya ait sahilleri ya spekülâsyon yoluyla, ya da turistik işletmeler kurarak büyük kazançlar sağlamaktadırlar. Sayın İmar Bakanı «Belediye sınırlarıyla mücavir saha sınırları dışında arazi ve yapı kullanılışını kontrol eden bir müessese yoktur» diyerek, halkın denizlerden yararlanmasını engelliyen ve kamu mülkiyetinden haksız kazanç sağlamaya yol açan bu hukuk dışı gasp olayının devam edeceğini ima etmektedir.

Kamuya ait deniz sahillerinin, kamu yararına kullanılmasını sağlıyacak tedbirlerin âcilen bulunma sında millî çıkarlarımız açısından hayatî önemde bir zorunluluk vardır.

TABİÎ ÂFETLER

İmâr ve İskân Bakanlığının görev alanına giren önemli konulardan biri de tabiî âfetler konusudur. Bakanlık, âfetlerden önce, önleyici tedbirler almak, âfetlerden sonra afete maruz kalan yurttaşların yaralarını sarmak ve yeniden yerleştirme olanaklarını gerçekleştirmek gibi önemli sosyal görevlerle yükümlüdür.

Hep bildiğimiz gibi Türkiye, jeolojik yapısı, iklimi, tabiî şartları, düzensiz akan taşmaya müsait nehir ve sularının arzettikleri özellikler dolayısıyla tabiî âfetlere en fazla mâruz kalan bir ülkedir.

Jeolojik yapısı dolayısıyla Türkiye'nin üçte biri, birinci derecede bir deprem bölgesini teşkil etmektedir. Bu sebeple ülkemizde hemen her yıl değişik şiddette olmak üzre farklı bölgelerde depremler olmaktadır. 1966 yılında geçirdiğimiz büyük Doğu depreminden sonra, 1967 yılında Sakarya ve Plümür'de, 1968 yılında Bartın - Amasra ve Kığı - Karakoçan dep remleri vukua gelmiştir.

Depremin bu derece sık görüldüğü ülkemizde, dep reme karşı çaresizlik içinde bekliyerek, deprem sonrası olaylara karşı tedbir almakla yetinmek, geçerli bir politika değildir. Bakanlıkça önceden depreme karşı tedbirlerin alınmasında, memleketimiz için hayatî bir zorunluluk vardır. Bunun için deprem böl-

(Devamı 32. Sayfada)

ERİK: «YABANCILARLA İLİŞKİLERİMİZ BİZİ KENDİMİZE YABANCILAŞTIRDI»

Malatya Milletvekili Şaban Erik'in Bayındırlık Bakanlığı Bütçesi üzerinde yaptığı konuşmanın özeti :

«Bayındırlık Bakanlığı, 1969 yılı bütçesinden tüm olarak 3.050.365.684 lira kullanacak olan bir bakanlıktır. Halkın bu kadar parasını harcayacak olan Bakanlığın, her işini ölçüye - tartıya vurarak ve de Türkiye'nin gerçeklerine uyarak görmesi şarttır. Ancak, bu bozuk düzenin koşulları içinde iş gören Bayındırlık Bakanlığının, bu dediklerimize hiç de uyamayacağı aşikârdır.

Bayındırlık Bakanlığı bütçe raporunda; **«Bu bütçenin ikinci beş yıllık kalkınma plânının ikinci dilimi olan 1969 yılında, yapılacak hamlelerin hareket noktasını teşkil edecek yatırımlara yeterli olmadığı, Bakanlıkça bilhassa ulaştırma ve tarım sektörlerinde turizmle ve balıkçılıkla ilgili yatırımların kısılmış olmasının hizmetleri aksatıcı bir tutum olduğunu zikretmemiz yerinde olacaktır. Ayrıca ilerki yıllarda ele alınması tasavvur edilen yatırımlara ait etüt ve proje ve kamulaştırma giderleri de kâfi değildir.»** denilmektedir.

Bakınız bu ifade, önce devlet düzeninin halk yararına dönük şekilde plânlanmadan kalkınma plânının uygulanamayacağı gerçeğini ortaya vurmaktadır.

Bugünün şartları ve ihtiyaçları karşısında pekalâ kullanabileceğimiz binaların, atölyelerin v.s. tesislerin yerlerine yenileri yapılmaktadır. Bu tutum, Türkiye'nin gerçeklerine çok aykırı düşmektedir. Hesapça, kitapça bütün ana meselelerimizi hallettikten sonra sıra bu gibi yenilemelere gelir.

Geçen seneler de belirttik; biz, devlete ait işlerin devlet tarafından yapılmasını istiyoruz. İşlerin süründemede kalmaması, kaliteli yapılması, devlet parasının çarçur edilmemesi, işçilerin ezilmemesi için bunu şart görüyoruz.

KARTVİZİTLE İŞ YAPMA GELENEĞİ

İş yapma yeteneği olmayan, araç ve gereç bakımından iş yapma gücü olmayan kimseler, kartvizitlerle iş kopartmaktadırlar. Bu hal Karayollarına da bulaşmıştır. Korkarım, bu hal Karayollarının nâmını da batıracaktır.

Barajlar, santrallar, fabrikalar, etütler, projeler derken köprüleri de yabancılara yaptırıyoruz. Şu kadar zaman evvel köprüler yapan bir millet olduğumuz halde... Velhasıl, yabancı sermayeye, yabancı firmalara, yabancı uzmanlara kendimizi öyle bir kaptırdık ki hiç sormayın. Yabancılarla bu kadar iş görmek, bizi her şeye yabancı kılar. Bırakınız her şeyi, bizi kendimize yabancı kılar. Nitekim, Amerikan dostluğu uğruna yurtseverlerimizin canına kıyar olduk.

Sırası geldikçe kurum satarız: **«Şu kadar yüzyıllık devletiz, milletiz»** diye; her işimizi yabancılara yaptırmamız karşısında bize sorsalar ki, «pekiyi ama, sizin memleketin insanları ne iş yapar; onların elinden hiç bir marifet gelmez mi?» diye, buna ne cevap veririz?» İşte bu; akla, bilgiye, cesarete, düşünceye karşı gelmemiz yüzünden böyle olmaktadır.

TRAFİK SORUNU

Karayolları Bütçe raporunda belirtildiğine göre, 1966 senesinde meydana gelen trafik kazaları 680 milyon liralık zarara sebep olmuştur. Bu meseleyi ele almak için **«muhtelif merhaleleri olan bir plân»** dan söz edilmektedir.

Bizde, hemen her işimizde olduğu gibi, trafik meselesinde de ilk akla gelen şey ceza oluyor. İnsanları ceza korkusuyla idare etmek tutumu biraz ilkel bir tutumdur. İnsanları yönetmek işi, herşeyden önce bir eğitim işidir; bir genel durum yaratma işidir. Bizim eğitim dâvamız ve genel durumumuz ise ortadadır. Onun için mesele daha çok bu yönden ele alınmalıdır.

Hatırlanacağı üzere, kısa bir süre önce, Karayollarında çalışan bir kısım teknik personel grev yaptı. Şimdilik bu grev durdurulmuştur. Ama mesele üzerinde henüz son söz söylenmiş değildir.

İlgililer, teknik personelin hizmet akti münasebeti içinde değil, 4/10195 sayılı yönetmelik hükümleri gereğince kamu hukuku statüsü içersinde çalıştıklarını ileri sürerek, bu kimselerin haklarını aramalarına engel olmak istemektedir. Buna göre çalışan bir kimse, hak ve vecibeleri üzerinde irade beyanında bulunamaz. Böyle olunca toplu sözleşme yapamaz. Haliyle grev de yapamaz.

HANGİ DEMOKRASİ?

Çalışan insanın hak ve vecibeleri üzerinde irade beyan edememesi, bu çağda olacak şey değildir. Çalışan insanın, hele teknik personel ayarında insanın, çalışma şartları üzerinde söz sahibi olamaması şeklinde bir idare, artık yeryüzünde geçmez. Böylesine bir idare, ırgatçılık zihniyeti içinde olan bir idaredir. «Demokrasi... demokrasi» der dururuz. Gözümüzü açıp dünya'ya bir bakalım hele, hangi gerçek demokraside, hangi modern demokraside böylesine bir durum vardır? Hâlâ bu çağda bile akla aykırı gitmek sökmez. Unutmayalım ki, devlet yönetiminde akla aykırı gitmenin acılarını çeken insanlar, gözlerini dört açmaktadırlar...»

Bütçenin Tümü Üzerinde Son Konuşma :

AREN: «KAPİTALİZM, ÇÖKMEĞE MAHKÛM BİR SİSTEMDİR»

Türkiye İşçi Partisi Gurubu adına İstanbul Milletvekili Prof. Sadun Aren'in Bütçenin Tümü üzerinde yaptığı son konuşmanın özeti:

«Bu Bütçe, A.P. iktidarının dördüncü, ve bu seçim döneminin sonuncu bütçesidir. Bundan ötürü, A.P. iktidarının iktisadi kalkınma ve buna bağlı olarak yurt yönetimi konularındaki temel görüşlerini ve bunların uygulamadaki tezahürlerini ana hatlarıyla ve topluca gözden geçirmekte yarar vardır. Bunu yaptığımız zaman, halkımızın bunca sıkıntılara katlanmasına rağmen niçin bir türlü kalkınamadığımızın, iç ve dış politikada niçin bugün dünden daha kötü bir duruma sürüklendiğimizin ve sürüklenmekte devam ettiğimizin nedenleri ortaya çıkacaktır.

A.P.'NİN KİMLİĞİ

Bilindiği gibi A.P., sermayedar sınıfların ağır bastığı, hâkim olduğu bir partidir. Bundan ötürü de, bu sınıfların menfaatlerini, görüşlerini, kısacası ideolojisini benimsemiştir. Ve icraatını da bu çerçeve içinde yürütmektedir. Sermayedar sınıfların ekonomi alanındaki görüşleri, onların menfaatlerine uygun olan ekonomik düzen, ekonomik sistem, özel sektörcülük, yani kapitalizmdir. Kapitalizm, ekonomik faaliyetlerin, ihracatın, ithalatın, bankacılığın, sigortacılığın ve sanayiin, esas itibariyle fertler, yani sermayedar kişiler tarafından yapılması demektir. A.P.'nin temel görüşlerinin bir ifadesi olan kapitalist sistemde, memleketimizin kalkınması, sermayedar sınıfların çabalarına ve himmetine terkedilmiştir. Çünkü iktisadî faaliyetleri esas itibariyle, bu sınıflar yürüteceklerdir. Bu sistemde Devletin iktisadî kalkınma için doğrudan doğruya çaba sarfetmesi bahis konusu değildir. Devletin yapacağı şey, sermayedar sınıflara yardımcı olmaktır. Bu yardımlar başlıca iki şekilde olur. Birisi; enerji, ulaştırma, haberleşme gibi alanlarda alt - yapı tesislerini kurmak; diğeri çeşitli vergi, kredi kolaylıkları ve fiilî inhisarlar sağlamak gibi akla gelebilecek her türlü yollarla sermayedar sınıfları desteklemek, beslemek ve güçlendirmeğe çalışmaktır. Devletin ,kapitalist düzende, sermayedar sınıfları desteklemek için başvurduğu vâsıtaların en önemlisi, şüphesiz ki, ücretleri düşük -dolayısiyle kârları yüksek- tutabilmek için, işçi sınıfının örgütlenmesini kösteklemek, örgütlenmiş olanları da kontrol altında tutma çabalarıdır.

A.P.'nin benimsemiş olduğu ekonomik görüşün, yani kapitalizmin işleyiş modeli, ana çizgileriyle budur. Memleketimizde önemlice bir iktisadî kamu sektörünün mevcudiyeti, hattâ bazı sınaî yatırımların devlet eliyle yapılması -ağırlık özel sektörde olduğu ve sermayeci zihniyet hâkim olduğu sürece- sistemin kapitalist olma niteliğini değiştirmez.

KAPİTALİST SINIF

Sayın milletvekilleri,

Bilindiği gibi memleketimiz iktisaden azgelişmiştir. Bundan ötürü memleketimizdeki kapitalist düzen ve dolayısiyle kapitalist (sermayedar) sınıf ta güçsüzdür. Bu durumda memleketimizin, emperyalizmin pençesine düşmesi, diğer bir deyimle yabancı memleketlerin sermayedar sınıflarının hücumu ve yağmasına mâruz kalması mukadderdir. Nitekim öyle olmuştur.

1954'te Petrol ve Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunlarıyla memleketimiz yabancı sermayedarların saldırısına ve yağmasına açılmıştır. Bu yağma, son yıllarda şiddetini artırmıştır.

Zamanımızda emperyalizm, eskiden olduğu gibi, el attığı memleketteki sermayedarları ezmiyor. Tersine, onlarla işbirliği yapıyor. Yerli sermayedarlarla ortak fabrikalar kuruyor, ya da yalnız çalışmak isterse mümkün olduğu kadar yerli sermayedarlarla rekabet etmeyeceği bâkir alanları seçiyor.

Demek oluyor ki yabancı kapitalist sınıflar (yani emperyalizm), memleketimizde hâlen mevcut, yaşayan sermayedarları ezmez, hattâ bazılarının daha zenginleşmesine imkân bile verir. Ama, yerli sermayedarların bir sınıf olarak gelişmesini ve güçlenmesini önlerler. Çünkü yerli sermayedarların ileride yapacakları birçok işleri kendileri yapmaktadırlar. (...)

ÇÖKMEĞE MAHKÛM SİSTEM

Sayın milletvekilleri,

Bu vesileyle ileri kapitalist memleketlerin durumuna da kısaca değinmek isterim. Kapitalizmin sosyalizm karşısında çökmeyeceğini, kalıcı bir düzen olduğunu iddia edenler, II. Dünya Harbinden beri ileri kapitalist memleketlerin devamlı geliştiklerini ve her yönden istikrar sağlamış olduklarını bir delil olarak öne sürüyorlardı. Fakat özellikle son 1 yılın olayları, kapitalizmin gücü ve hayatiyeti hakkındaki iddianın ne kadar ham bir hayal olduğunu apaçık ortaya koymuştur. Geçen yaz, Fransa, Almanya, İtalya ve İngiltere'de olan işçi ve gençlik hareketleri, Amerika'daki zenci - beyaz kavgaları ve birbirini izleyen siyasi cinayetler ve nihayet bütün kapitalist dünyayı saran ve para buhranı şeklinde tezahür etmiş olan ekonomik kriz, kapitalizmin en geliştiği yerlerde bile, toplum meselelerine çözüm getiremediğini, toplumsal huzuru sağlayamadığını ve

→

artık bir sistem olarak çökmeğe ve tarih sayfalarına gömülmeğe başladığını göstermektedir.

İşte A.P. iktidarının tuttuğu yol farzı muhal başarılı olsa bile, bu, çöken, yıkılan bir paraleller diyarına çıkmaktadır.

Demek ki ne tarafından bakılırsa bakılsın, A.P.'nin tuttuğu yol çıkar yol değildir. (...)

TEKELLER

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri,

Özel sektörü, yani sermayedar sınıfları destekleyip güçlendirmenin diğer bir yolu da onlara giriştikleri işlerde fiilî inhisarlar sağlamaktır. Memleketimizdeki durum budur. Başlıca maddelerin piyasalarına tekeller hâkimdir. Tekel, mutlaka tek bir firma demek değildir. Bir malın birkaç imalatçısı da olsa, eğer bunlardan biri diğerlerine nazaran çok büyükse ,o firmanın tekeli var sayılır.

Hepimizin bildiği birkaç örnek vereyim: Nebatî yağ piyasasına bir yabancı şirket, Uniliver (Vita, Sana) hâkimdir. Dikiş makinesi piyasasına Singer hâkimdir. Buzdolabı piyasasına Arçelik hâkimdir. Oto lâstikleri piyasasına 3 yabancı şirket hâkimdir. Bunların çeşitli boylarında da tam tekel vardır. Yani belli ebattaki lâstikleri bunlardan yalnız biri yapmaktadır. Elektrolit bakır, tek bir firmanın tekelindedir. İlâç sanayii de marka dolayısiyle tekellerden ibarettir. Misalleri artırmak mümkündür.

Bilindiği gibi tekel, aşırı kârlar sağlar ve kolay kazanılan bu servetler de, yabancılara aitse dışarı götürülür, yerli sermayedarlara aitse büyük ölçüde lüks istihlâke giderek ısraf edilir. Ama arada halk soyulmuş olur. (...)

«DOĞA YASALARI»

Sayın milletvekilleri,

Anarşi, yani «gücü gücüne yeten bir durum» toplum olmakla bağdaşmaz. Nerede bir insan toplumu vardır, orada kanun vardır, kaide vardır, düzen vardır. Zâten toplumlar bu ihtiyaçtan doğmuştur. Feodalizm de, kapitalizm de, sosyalizm de kanunlu, kaideli toplum düzenleridir. Onun için ciddî hiç kimse anarşiden yana olamaz. Ve gene ciddî hiç kimse ciddî telâkki ettiği, etmesi lâzım geldiği hiç kimseyi anarşi taraflısı olarak niteleyemez, nitelerse bu gayri ciddî bir iş olur.

Bu vesileyle sayın başbakan Demirel'in istihza ile bahsettiği **«doğa kanunları»** meselesine ben de değinmek istiyorum. Doğa kanunları bizim dışımızda, değiştirilmesi insanların, parlamentoların elinde olmayan tabiî ve sosyal kanunlardır. Parlâmentoların yaptığı kanunların bunlara uygun olması şarttır. Uymazsa patlamalar olur. Her toplum, sosyal kanunlara bağlı olarak devamlı surette değişir. Parlâmentonun yapmış olduğu bir kanun, toplumun bu devamlı değişme sürecinin belli bir ânında artık geçerli olmaktan çıkabilir. Yani sosyal kanunla, yazılı kanun çatışabilir. O zaman yapılacak şey, o kanunu değiştirmek, sosyal kanuna uydurmaktır. Uydurulmazsa kanunsuzluklar başlar, duruma göre büyük küçük patlamalar olur.

Türkiye'deki toprak düzeni de toplumumuzun bugünkü gelişme durumu ile çatışma haline gelmiştir. Bunun açık delili, hemen hemen bütün muhalefet partilerinin bir toprak reformu istemeleridir. Ayrıca, yer-yer toprak kavgaları, toprak yürüyüşleri olmaktadır. Yapılacak iş, toprak reformudur. Bunu yapmamak, doğa kanunlarına, toplumun tabiî gelişmesine karşı gelmek demektir. Oysa buna karşı gelinemez, veya ancak muvakkat bir zaman için, faşizmle karşı gelinebilir.

Toprak durumu için söylediklerim, toplumsal hayatın her yanı ve bunları düzenleyen kanunlar için de geçerlidir.

Tapu delinmesi meselesi de bu şekilde ele alınmalıdır. Bir kere Türkiye'de mesele, tapu delinmesi değil, bazı tapuların lâstik gibi uzatılıp, başka insanların tapusuz bırakılması meselesidir. (...)

İKİ YÖNLÜ SALDIRI

Sermayedar sınıflarla gerici sınıfların bir koalisyonu olan A.P. iktidarının açıklığa, tenkide, yani demokrasiye tahammülü yoktur. Çünkü iktisadî görüşleri ve politikası, devlet eliyle adam zengin etme esasına dayanır ve sağduyuya aykırıdır. Sosyal politikası ise düpedüz tutucu ve gericidir.

A.P. iktidarının demokrasiye ve Anayasa düzenine saldırısı iki koldan olmuştur. Birincisi; Hükümette olmadan yararlanarak memurlara ve özellikle öğretmenlere yaptığı baskılardır. Danıştay'ın memur hakkındaki hükümet tasarruflarını iptal etmesi, bunların kanunlara ne derece aykırı işlemler olduğunu açıkça göstermektedir. Son muazzam öğretmen yürüyüşü; Hükümet baskısının bu kütlede uyandırdığı infialin tartışma götürmez diğer bir delilidir.

Hükümetin demokratik düzene saldırısının ikinci şekli, en gerici ve irticaî fikir akımlarını teşvik etmek, teşkilâtlandırmak ve kaba kuvvet halinde iç politika sahnesine sokmak yönünde olmuştur.

Bu gerici kaba kuvvetin ilk sıralardaki hedefi, sosyalist akım ve T.İ.P'den ibaretti. Partimizin toplantılarına ve binalarına sayısız ve bir kısmı çok vahim saldırılar yapılmıştır.

Fakat zamanla bu saldırgan kaba kuvvet güçlenmiş ve saldırı hedefini de genişletmiştir. Gerçekten bu gün bu çağ dışı saldırgan kaba kuvvetin hedefi bütün çağdaş fikir akımlarını ve kuruluşları kapsayacak şekilde genişlemiştir. Son kanlı İstanbul olayları bunun açık delilidir. Amerikan emperyalizmini ve onun timsali olan 6. Filoyu protesto etmek için izinli bir yürüyüş yapan gençler ve emekçiler, bir gerici güruhun alçakça ve hunharca saldırısına uğramışlardır. 2 vatandaşımız ölmüş, 100-lercesi yaralanmıştır. Toplum polisi, saldırganlarla işbirliği yapmıştır. Bu kaba kuvvet, Taksim meydanında bulunan herkese, kendilerinden başka herkese saldırmıştır. Yapılmakta olan tahkikat herşeyi meydana çıkaracaktır. Fakat İçişleri Bakanı ve İstanbul Valisi işbaşında bulundukça, tahkikatın selâmetle yürütülmesi zor olacaktır. (...)

Senatörümüz Hikmet İşmen'in

BÜTÇE Eleştirileri

Milletvekillerimizin Meclis'teki Bütçe eleştirilerine paralel olarak, Senatörümüz F. Hikmet İşmen de Cumhuriyet Senatosu'nda, çeşitli Bakanlık bütçeleri üzerinde söz alarak, Partimizin görüşlerini dile getirmiştir. Aşağıda, İşmen'in bütçe eleştirilerinden özetler sunuyoruz.

BÜTÇENİN TÜMÜ ÜZERİNE

«Sayın Başkan, sayın senatörler,

Adalet Partisi'nin 4. yıl bütçesini ve ekonomi politikasını eleştirmek üzere söz almış bulunuyorum.

Önce hükümetin 1968 malî yılı icraatını, hükümetin kendi ölçülerine göre değerlendirmeye çalışmak ve sonra önümüzdeki 1969 yılı için tasarladığı işler üzerinde eleştiri ve görüşlerimizi açıklamak istiyorum.

Sayın Senatörlerin çok iyi bileceği üzere, hükümetin icraatına yol gösteren temel ilkeler, 2. Beş Yıllık Plânda, sanayileşmeye dayanan % 7 oranında bir kalkınma, tarımın tabiat şartlarına bağlılıktan azaltılması ve ekonomimizin dışa bağlılıktan kurtarılması olarak belirtilmiştir.

Bu hedeflere ne derece varılmıştır?

Önce şunu belirtelim ki, ne % 7 oranında bir kalkınma sağlanmış ve ne de olduğu kadar sağlanabilen kalkınma, sanayileşmeye dayandırılmıştır.

Hatırlanacağı üzere, Türk ekonomisi plânsız devrelerde % 5 civarında bir kalkınma sağlamıştır. Plânlı devrenin yeni birşey getirmediği ortadadır. % 7 gibi zâten düşük olan bir kalkınma hızının altına düşmüş olmak, büyük başarısızlıktır.

İkinci olarak, tarımın tabiat şartlarına bağlılıktan kurtarılması hedef alınmıştır. Elbetteki bu bir süre içinde olacaktır ve bu yönde tedrici bir gelişme yok değildir. Fakat hükümetin bu konuda göze çarpan bir çabası da görülmemektedir. İthal edilen Meksika tipi buğday tohumluğu, ökolojik faktörler gözönünde tutularak bir araştırma, deneme yapılmadan yurt sathında ekilmiş, fakat birçok bölgeler için başarılı olmak değil, zararlı olmuştur.

Üçüncü olarak, **«ekonomimizin dışa bağlılığı azaltılacak»** ilkesi de tam tersine tecelli etmiştir. Azalmamış, fakat artmıştır. Temel döviz kazanç kaynağımız olan ihracat, 1967 yılının da altında kalmıştır. Ve ihracat için sanayi ürünlerinin oranı da % 19,1'den % 15,8'e düşmüştür. Bu da açıkça göstermektedir ki, ihracatı teşvik için alındığı bildirilen tedbirler etkili olmamıştır.

Ekonomimizin dışa bağlılığını, yabancı özel sermayeye kapıları açık tutmamız artırmaktadır. Bu dışa bağlılık değil, dışın parçası haline gelmek demektir.

Bu vesile ile kurulmakta olan bir otomobil montaj sanayiine değinmek istiyorum.

1969 programının 1. cildinin 125. sayfasında **«yatırım projelerinin değerlendirilmesinde genel ilkeler»** başlığı altındaki **«e»** maddesi aynen şöyledir :

«İç tasarruf güçlükleri gözönünde tutularak, yeni projelerin tüketim eğilimini kamçılayıcı yönde olmamaları sağlanacaktır.»

Otomobil sanayii, bu ilkeyle tam çatışma halindedir. Otomobil montaj tesislerinin kuruluşu, kalkınmamız ile çelişen bir noktadır. Bunun yerine başka bir iş yapılmalı, örneğin bakır kompleksi finanse edilmelidir. (...)

İkinci bir sorun olarak, gelir dağılımı meselesine değinmek istiyorum. Bilindiği gibi, gelirin gayri âdil dağılımına sebep olan sosyal - ekonomik yapı değiştirilmedikçe, kalkınma, durumu daha da kötüleştirir ve dolayısıyla sosyal tansiyonu daha da artırır.

Bu konuda Hükümet hiçbir şey yapmamıştır. Köylü müstahsil, gene aracı tüccar ve tefecinin insafına terkedilmiştir. Topraksız köylü, gene topraksızdır ve tarım makineleştikçe iş imkânlarını da kaybetmektedir.

Küçük memurların tek ümidi olan personel reformu yapılmamıştır ve yapılacağa da benzememektedir. Son yapılan avans şeklindeki zam, hem yetersiz, hem adaletsizdir.»

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI BÜTÇESİ

«Bugün Türkiye'de İçişleri Bakanlığının uygulaması, Anayasa ilkelerinin tam karşısındadır. Türkiye'nin bağımsızlığını, hukuk devleti olma niteliğini koruyanlara karşı, İçişleri Bakanlığı bütün teşkilâtını seferber etmiştir.

Türkiye'nin tam bağımsızlığı, Türk halkının kendi yurdunda hür, bağımsız ve bütün ihtiyaçları sağlanmış bir hale gelmesi için ortaya sürülen görüşler, iktidar partisini ve onun yurt içinde programını yürütme görevini üzerine alan İçişleri Bakanlığı'nı huzursuz kılmaktadır. Menfaatlerini savundukları bir avuç çıkarcının haksız kazançlarının kaynaklarını ve nedenlerini söylemek ve halkımızın geri kalmışlığının fukaralığının nedenlerini ortaya koymak, iktidar partisince en büyük suç sayılmakta ve bu hareketler ve fikir akımları zorla suç sahasına sokulmak istenilmektedir. Anarşi yaratmak, Türkiye'yi şuradan veya buradan gelecek tehlikeye mâruz bırakmak, ancak Anayasaya saygısızlıkla meydana gelir. Anayasaya bağlı olan, Türkiye'nin tam bağımsızlığını istiyen, yurdumuzun, yerli ve yabancı soyguncuların rahatça at oynattığı bir alan olmaktan kurtarılmasını istiyen insanlar, bu yurdun ve halkın çıkarlarını kendi çıkarlarının üstünde savunan insanlardır. Anarşiyi yaratan, iktidarın, özellikle emniyet teşkilâtının Anayasaya, insan haklarına ve fikir özgürlüğüne aykırı tutum ve davranışlardır. İçişleri Bakanlığı, eşkiyalarla, →

kongre basanlarla ,partilere saldıranlarla uğraşmayı bir yana bırakarak, öğrencilere, öğrenci kuruluşlarına, öğretmenlere ve Türkiye İşçi Partili'lere tuzaklar kurmayı kendine hemen hemen tek iş alanı olarak seçmiştir.

İçişleri Bakanlığının ve özellikle emniyet teşkilâtının, Anayasa dışı davranışlara, namuslu insanlara komplolar kurma faaliyetine son vermesi lâzımdır. Bu lüzumu, dilimiz döndüğü kadar her vesileyle anlatmaya çalışıyoruz. Buna karşılık gördüğümüz, Talebe Federasyonlarının toplantılarını bastırmak, Anayasa ilkelerine ve eğitim programlarına göre Türk çocuklarını yetiştirmeye çalışan fedakâr öğretmenlere tertiplerle, valilikler eliyle işten el çektirmek ve yurt sorunlarını ele alarak analizlerini yapan namuslu yazarları sindirmeye çalışmaktan öteye geçmemektedir.

İçişleri Bakanlığının ve Emniyet teşkilâtının vatandaş hak ve hürriyetlerinin bekçiliğini yapmak değil, tam tersine bazı vatandaşlara düşman gibi davranmakta olduğunu görüyoruz. Örneğin : **Amasya**'nın **Taşova** ilçesine bağlı **Belevi** köyünde 1968 Kasım ayında meydana gelen olay, dehşet vericidir.

Sayın senatörler, olayı yerinde incelemek üzere **Belevi** köyüne gitmiştik. Bütün köylü halkının huzurunda, olayı tesbit ettik. Ve Amasya Valisi ile de görüştük.

Kısaca özetlersek, **Belevi** köyüne yakın ve köylü tarafından ciddiyetle korunmakta olan bir orman var. Bu ormana, yolu olmıyan ve biraz uzakta **Geydoğan** köyü bulunuyor. **Geydoğan** köyünün yakacak ihtiyacı bu ormandan karşılanmak üzere resmî organlarca izin verilmişti. Ancak **Belevi** köyü tarla arazisinden geçilmesi istenmiştir. **Belevi** köylüleri, kıt olan arazi varlığından tütün tarlalarını bozarak **Geydoğan'a** yol vermek istemezler. 1 km. kadar ötede **Dereli** köyünde ki yoldan yararlanılmasını öne sürerler. Fakat **Geydoğan'lılar** ısrarla **Belevi'den** geçmek isterler. Ve de yüksek makamlara yaptıkları müracaatı kazanırlar. İçişleri Bakanlığından gelen telgraf üzerine, **Belevi'** den zorla geçilmesi emri verilir. 150 jandarma eri ve çavuşu, bu geçişi sağlamak üzere görevlendirilir.

Şimdi her ne sebepten olursa olsun, bu iki köy halkı birbirlerine karşı gergindirler. Burada Bakanlık yetkililerince gerginliği artıracak, kardeşi kardeşe düşman edecek, köyden çıkmış jandarmayı köylü kardeşine ateş açtıracak davranış ve emir yerine, bu iki köy halkını uzlaştıracak şekilde bir tutum beklenirdi.

Meselenin seyrinden, sonucundan ve köylülerin açıklamalarından anlaşıldığına göre, idareciler **Belevi** köyü halkına karşı anlayışlı davranmamışlardır. İşi jandarma zoru ile söktürmeye kalkmışlardır. Oysa bunun yerine ikna yoluna başvurabilirdi. Hele. **Belevi** köyü halkı ile **Geydoğan** köyü halkı arasında ötedenberi sert ve zaman zaman vuruşmalara varan bir geçimsizlik olduğu gerçeği ortada iken ve bu gerçek, idareciler tarafından tamamen bilinirken, meseleyi jandarma zoru ile halletmeye kalkmak düpedüz düşüncesizliktir, düpedüz idaresizliktir.

Belevi köyü olayında onbeş yaşında bir genç kızla 55 yaşında bir kadın ölmüştür. Ayrıca biri çok ağır olmak üzere, onüç yaralı vardır. Bu, halk hesabına çok acı ve çok düşündürücü bir olaydır. Çünkü köylü kendi meselesi içinde idarecilik şuuru ile değil, jandarma kurşunu ile karşılanmıştır. Devlet idaresi demek, insanları öldürerek meseleleri halletmek değildir. Aslında devlet idaresinden beklenen şey, insanlar arasındaki meseleleri, kimsenin burnunu kanatmadan halletmektir.»

TARIM BAKANLIĞI BÜTÇESİ

«Geçen sene, tarımsal öğrenimin 120. yıldönümü dolayısıyla yapılan kutlama töreninde, Ziraat Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı, kısa, fakat gerçekleri bir cümlede toplayan bir konuşma yapmış ve **«Toprağı aç, hayvanı aç, insanı aç memleketimizde emperyalizmin son bulduğu günde böyle 120. yılları kutlamak üzere hepinizi saygıyla selâmlarım»** demişti. Bu kısa konuşmaya Sayın Tarım Bakanı cevabında : **«Bu milletin toprağı da tok, hayvanı da tok, insanı da tok, genç arkadaşıma hatırlatırım»** demişti.

22 milyonu aşkın köylü nüfusumuzun önemli bir kısmının ekecek toprağı yokken, ekmeklik buğdayımızı dışardan ithal etmek zorunluğu varken, memleket gerçeklerini Sayın Bakanın gizlemeye çalışmasına şaşmamak elde değildir.

Oysaki 2 - 3 gün sonra Sayın Bakan gazetelere demeç vermiş, daha önceleri de birkaç defa tekrarladığı gibi **«dünya açlığa gidiyor»** demişti. (...)

Sayın Senatörler,

Şimdi kısa vâdede çok önemi olan bir konuya değinmek istiyorum.

1968 yılı bütçe karma komisyonunda Tarım Bakanlığı bütçesi üzerinde görüşlerimizi açıklarken, ithal edilen 22.000 ton kadar **Meksika tipi tohumluk** buğdayın kanunlarımız uyarınca işleme tâbi tutulmasını ve çeşitli ökolojik koşullar gözönünde tutularak değişik bölgelere uyarlığı tesbit edilmeden çiftçiye satılmasının mahzurlarından bahisle, Bakanlığı uyarmaya çalışmıştık.

1968 vegetasyon yılında bazı illerde yaptığımız araştırmalar göstermiştir ki, bu çeşitleri eken, görüşebildiğimiz birçok çiftçiden hemen hiç birisi, veriminden memnun kalmamıştır. Hattâ bâzı çiftçiler, dönümünden 50-60 kilo elde ederken, örneğin **Kocaeli** Merkez köylerinden **Uzuntarla** köyünde bir vatandaş dönümden 30 kg. buğday alabildiğini, 20 dönüm toprağından eli kolu boş döndüğünü ifade etmiştir. Kocaeli, Sakarya, Düzce köylerinin şartları içinde, bu yeni çeşit tohumluklar beklenen verimi sağlamamaktadır. Demek ki buralarda gereği gibi araştırma yapılmadan, köy tarlaları deneme tarlası gibi kullanılmıştır. 1968 hasadı sonunda Tarım Bakanlığının

bu bölgelerde artık «**super**» çeşidinin ekilmesine karar alması da, tesbitinizi teyit etmektedir.

Açıktır ki, bu buğday çeşitleri, başka memleketlerin deneylerini Türkiye koşullarına adapte etmek suretiyle kabul edilmiştir. (...)

Bir noktayı kesinlikle belirtmekte yarar var. Türk köylüsü, artık eskisi gibi «**büyüklerimiz ne söylerse doğrudur**» demiyor, bazan kendi başının çaresine bakmak zorunda olduğunu görüyor ve doğruları bulmaya çalışıyor.

T.C. Devletinin sayın yöneticileri, eğer çiftçi tarlalarının hepsinde ve 1969 da olduğu gibi 10 milyon dönümde deneme yapmak istiyorlarsa, o zaman bu Meksika tipi buğday çeşitlerinin kayıtsız şartsız istediği gübre, bakım, tohumluk masrafları dahil, dönüm başına ortalama 100 lira fazla masrafı, çiftçilerle anlaşıp ya paylaşmak veya tümünü Devlet yardımı şeklinde karşılamak mümkün olabilir.

Adalet Partisi iktidarı Anayasayı ters yorumlamaktan vazgeçmeli, gerçeklerden korkmadan bilimsel araştırma sonuçlarına itibar ederek, metodu ve usulü gösterilmeden 2000 yılına varan projeksiyonlar ve makro dengelerle uğraşmadan zararın bir yerinden dönmelidir.»

ÇALIŞMA BAKANLIĞI BÜTÇESİ

«Çalışma Bakanlığının görevi, çalışma hayatını düzenlemektir. Çalışma Bakanlığı kuruluş ve görevleri hakkında 4841 sayılı kanunun birinci maddesi, **«Çalışma Bakanlığı; çalışma hayatının düzenlenmesi, çalışanların yaşama seviyesinin yükseltilmesi, çalışanlarla çalıştıranlar arasındaki münasebetlerin memleket yararına ahenkleştirilmesi, memleketteki çalışma gücünün genel refahı arttıracak surette verimli kılınması, tam çalışma ve sosyal güvenliğin sağlanmasıyla görevlidir»** demektedir.

10 Aralık 1948 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen **İnsan Hakları Beyannamesi**'nin 25. Maddesi aynen şöyle der : **«Her şahsın, gerek kendisi, gerekse ailesi için, yiyecek, mesken, tıbbî yardım ve gerekli sosyal hizmetler dahil olmak üzere sağlık ve refahını temin edecek bir hayat seviyesine ve işsizlik, hastalık, dulluk, ihtiyarlık hallerinde veya geçim imkânlarından iradesi dışında mahrumiyet yaratacak diğer bütün hallerde sosyal güvenliğe hakkı vardır».**

Açıkça görüldüğü gibi, T.C. Hükümetinin de imza koyduğu İnsan Hakları Beyannamesinin bu hükmüyle Çalışma Bakanlığının görevleri sıkı sıkıya birbirine bağlıdır.

Ancak bu iki maddeyi Türkiye'nin içinde bulunduğu gerçeklerle karşılaştırınca, insanın irkilmemesi mümkün değildir. Bugün Türkiye'de milyonlarla işsiz insanımız çaresizlik içinde kıvranmaktadır. Bir kısım insanımız, ekmek kapısı bulmak için el diyarlarına gitmiştir, 700 bin insanımız sıra beklemektedir. Yılda %2.7 nüfus artışı, durumun ne kadar kötü olduğunu ortaya koyar ve Çalışma Bakanlığının, çalışma hayatımızı düzenleme görevinden, **İnsan Hakları Beyannamesi** uyarınca insanlarımızın insanca yaşamalarından ve geleceğe güvenmelerinden bahis bile edilemez. Bugün Türkiye'de çalışma hayatının düzenlenmesinden önce çalışma hayatının yaratılması gerekmektedir. En büyük sorunumuz budur. Bu sorun çözümlenmedikçe, hiçbir iş yapamıyoruz demektir. Ekmeğini çalışarak çıkarmak zorunda olan insana çalışma imkânı sağlamamak demek, ona yaşama hakkı vermemek demektir. Çalışma çağındaki insanları işe bağlıyamamak, o insanların ülkesini geliştirmemek demektir.

Sayın senatörler, şunu iyice bilmek zorundayız ki, bugün Türkiye, Türkiye'nin sosyal ve ekonomik sorunlarını çözecek bir yönetimden yoksundur. Milletçe dertlerimizin, sıkıntılarımızın, acılarımızın ana kaynağı budur. Türkiye bugün tüm Türk halkının sorunlarını çözmek için değil, bir avuç insanın, ağanın, beyin, bezirgânın, tefecinin çıkarı hesabına yönetilmektedir. Kapitalist düzen, insan topluluklarına mutluluk vermez, bir avuç insana büyük servetler sağlar. Bunun ,içindir ki kapitalizm, yer yüzünden adım adım silinmektedir. Onun için çeşit çeşit kılık değiştirmektedir. Kapitalist düzen, bizim gibi geri bırakılmış ülkelerin halklarına, bırakınız mutluluğu, kuru ekmek bile veremez. Nitekim vermediği de ortadadır.»

Açıklama

Bu sayımızda okuduğunuz Bütçe eleştirileri, parlâmenterlerimizin Dergimize verdikleri konuşma metinlerinden özetlenmiştir. Bazı arkadaşlarımız bütçe konuşmalarını göndermedikleri için, Dergimize koymak mümkün olmamıştır. Açıklarız.

«TİP HABERLERİ»

Yeni Kurulan Örğütler

(Baştarafı Sayfa 19. da)

TEKİRDAĞ (Saray) :

Başkan : Mehmet Kıray, Sekreter : Orhan Şen, Sayman : Nazmi Duygu, Üyeler : Ömer Çelikkol, Âkif Hisar.

TEKİRDAĞ (Şarköy) :

Başkan : Hüseyin Karaca, Sekreter : Mehmet Sezgin, Sayman : Hüseyin Yılmaz, Üyeler : Selman Dural, Rafet Subaşı.

TUNCELİ (Çemişgezek) :

Başkan : Hıdır Sarıkaya, Sekreter : Hıdır Gün, Sayman : Ahmet Bal, Üyeler : Ali Koçoğlu, Müslüm Erik.

TUNCELİ (Pülümür) :

Başkan : Ali Yalçın, Sekreter : Sıtkı Öztürk Sayman : Hüseyin Oğuz, Üyeler : Nevzat Işık, Hüseyin Cömert, Veli Ulucan, Rıza Şengül.

TUNCELİ (Pertek) :

Süresi içinde kongresini yapmadığı için münfesih duruma gelen Pertek ilçe örgütümüzde de Müteşebbis Kurul kurulmuştur. Yeni Kurulda Başkanlığa Yılmaz Bilgin (Şoför), Sekreterliğe Kemal Ekiçi (Bakkal) ve Saymanlığa Mustafa Tuna (Demirci) getirilmiştir.

«TİP Haberleri», yeni kuruluşlarımızda sorumluluk yüklenen bütün yönetici kardeşlerimizi kutlar, çalışmalarında üstün başarılar diler.

Ciltlerimiz Satışa Çıktı

Uzun süreden beri titizlikle hazırlanmakta olan dergimizin 1. cildi tamamlanmış ve satışa çıkarılmıştır. 50 lira gönderen okuyucularımız, hem abonesini bir yıl için yenilemiş olacak, hem de «TİP Haberleri» nin I. cildine — her türlü posta masrafı tarafımıza ait olmak üzere — tam takım ve mükemmel ciltli olarak sahip olacaklardır. İsteyen okuyucularımız ise, Genel Merkeze müracaatla 12,5 lira mukabilinde cilt kapağına sahip olabilecek veya 15 liraya dergilerini ciltletebilecektir. Taşradaki abonelerimiz ise 30 lira gönderdikleri takdirde, hem bir yıl için abonesini yenilemiş olacak, hem de — her türlü posta masrafı tarafımıza ait olmak üzere — I. cildimizin cilt kapağına kavuşmuş olacaklardır.

EKSİK SAYILARINIZI İSTEYİNİZ

Dergimizin eski sayılarından elimizde çok az miktarda kalmıştır.

Koleksiyon yapan okurlarımız, her biri için 75 kuruşluk posta pulu göndermek suretiyle eksik sayılarını tamamlıyabilirler.

«TİP HABERLERİ»

E K İ N C İ : «Arsa Spekülâtörleri Büyük Vurgun Vuruyor»

(Baştarafı Sayfa 25. de)

gelerinin her yönden tetkiki, kabili iskân olmıyan yerlerin tahliyesi, buna mücavir olan yerlerde dayanıklı konut tiplerinin tespit edilerek inşaası gerekir.

KARLIOVA'DA DURUM

Sayın Milletvekilleri, 1966 Doğu depreminden sonra Karlıova ve Varto'da daimî iskân için kamıştan yapılan nüve konutların durumu da vatandaşlar tarafından şikâyet konusu olmaktadır. Bir ay önce gittiğim Karlıova ilçesinde bu konutların fecî durumunu bizzat müşahade etmek imkânını buldum.

Sıvaları dökülmüş, bölgenin iklim şartlarına elverişli olmıyan, vasat bir ailenin ihtiyacına cevap vermekten uzak bu küçük konutlar, sahipleri tarafından % 40 oranında tahliye edilerek terkedilmiştir. Karlıova halkı, hiçbir ihtiyaçlarına cevap vermiyen bu konutları bırakarak, tekrar geleneksel barınakları olan taş ve molozdan yapılı konutlara dönmeyi tercih etmektedirler. Ve 7500 lira borçlanma karşılığı verilen bu konutların bedelini nasıl ödiyeceklerini endişe ile sormaktadırlar.»

Mithatpaşa Cad. 63/1
Yenişehir - ANKARA

(245) Sayın Nejat Öktem
Dirim Sokak No 23
Edirnekapı İSTANBUL